

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ТОВ

«Центр дистанційної освіти «ДЖЕРЕЛО»

 О.А. Кузьменко

23 серпня 2023 року

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

ПРИВАТНОГО ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ТОВ «ЦЕНТР ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ «ДЖЕРЕЛО»

НА 2023-2024 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

*Схвалено
на засіданні
Педагогічної ради
(протокол № 1
від 23 серпня 2023 року)*

Київ-2023

Структура освітньої програми

<i>Розділ 1. Загальна характеристика навчального закладу – дистанційної школи.....</i>	<i>2</i>
<i>Розділ 2. Призначення дистанційної школи.....</i>	<i>9</i>
<i>Розділ 3. Опис «моделі» випускника школи.....</i>	<i>14</i>
<i>Розділ 4. Цілі та завдання освітнього процесу школи.....</i>	<i>17</i>
<i>Розділ 5. Навчальний план на 2023-2024 навчальний рік та його обґрунтування.....</i>	<i>22</i>
<i>5.1. Навчальний план для 1-4 класів.....</i>	<i>26</i>
<i>5.2. Навчальний план для 5-11 класів.....</i>	<i>64</i>
<i>Розділ 6. Особливості організації освітнього процесу та застосовуваних у ньому педагогічних технологій дистанційної форми навчання.....</i>	<i>115</i>
<i>Розділ 7. Показники (вимірники) реалізації освітньої програми.....</i>	<i>121</i>
<i>Розділ 8. Програмно-методичне забезпечення освітньої програми.....</i>	<i>131</i>

Розділ 1. Загальна характеристика навчального закладу – дистанційної школи

Відповідно до п. 4 ст. 9 Закону України «Про освіту» дистанційна форма здобуття освіти - це індивідуалізований процес здобуття освіти, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

Школа з дистанційною формою навчання є навчальним закладом, зорієнтованим на розв'язання освітніх задач за рахунок новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, закладом, де розроблена модель гнучкої освітньої системи, зорієнтована на створення оптимальних навчальних умов, які враховують потреби та можливості кожного учня незалежно від місця його проживання/перебування.

Приватний заклад загальної середньої освіти «Центр дистанційної освіти «Джерело» є юридичною особою приватного права. ЗЗСО «ЦДО «Джерело» у своїй діяльності керується: Конституцією України, Цивільним кодексом України, Господарським кодексом України, законами України «Про господарські товариства», «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Положенням про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти (наказ МОН України від 08.09.2020 р. №1115), Положенням про індивідуальну форму навчання в загальноосвітніх навчальних закладах (наказ МОН України від 10.07.2019 р. № 955), Положенням про державну підсумкову атестацію учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти (наказ МОН України від 02.01.2019 р. №1369), Методичними рекомендаціями щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні (Наказ МОН № 563

від 15.05.2023 року), Листом МОН № 1/12186-23 від 16.08.23 р. «Про організацію 2023/2024 навчального року в закладах загальної середньої освіти», Листом МОН № 1/12038-23 від 14.08.2023 р. «Про переліки навчальної літератури та навчальних програм, рекомендованих Міністерством освіти і науки України для використання в освітньому процесі закладів освіти у 2023/2024 навчальному році», Листом МОН України «Щодо використання технологій дистанційного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» від 22.01.2015 р. № 1/9-26, Листом МОН України «Щодо дистанційної форми навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» від 15.09.2015 № 1/9-438, Листом МОН України «Щодо продовження здобуття загальної середньої освіти особами, які проживають на тимчасово окупованій території України» від 14.09.2015 р. №1/9-436, іншими чинними актами законодавства у сфері загальної середньої освіти, Статутом ТОВ «ЦДО «Джерело», Статутом приватного закладу загальної середньої освіти (далі - ЗЗСО) «ЦДО «Джерело», а також внутрішніми нормативно-локальними документами, що встановлюють правила, регламенти, процедури тощо.

В складних умовах воєнного часу визначальними факторами освітнього процесу в «ЦДО «Джерело» є **безпечність** та **результативність** освітнього процесу для дитини незалежно від місця її проживання або тимчасового перебування.

Багаторічні проблеми з пандемією, і, на жаль, найтяжчі проблеми сьогодення у зв'язку з військовою агресією рф проти нашої любої України, засвідчили головну на сьогодні рису дистанційної освіти – безпеку для дитини. Адже життя та здоров'я – головні цінності. Фізична безпека навчання в нашому закладі полягає в тому, що всі учасники освітнього процесу не прив'язані до конкретних місць, а це означає що вони мають можливість перебувати у безпечних місцях, а у разі «зміни обстановки» – переміститися у інше безпечне місце та продовжити навчання. Адже своєчасно здобувати системні знання – це

природня потреба для дитини, її розвитку та майбутнього успішного становлення.

Варто відзначити, що сутність методики роботи нашої дистанційної школи (як спеціалізованого закладу високотехнологічної дистанційної освіти), полягає в поєднанні синхронного та асинхронного навчання.

Асинхронність освітнього процесу (доступ до всього структурованого поурочного навчального контенту та всіх завдань за весь період навчального року) дозволяє навчатися за будь-яких обставин. Зокрема, якщо у дитини не було можливості деякий час бути за навчальним місцем, тобто працювати на навчальному сайті - це не відобразиться на якості навчання (як це може бути лише у синхронному навчанні, наприклад: не було електрики/інтернету – урок пропущено). Навіть після періоду, коли дитина пропустила певний період навчання (евакуація, переїзд, відсутність на певний час доступу до інтернету та ін.), вона при першій можливості повертається до навчального сайту нашої школи та надійно опановує пропущений навчальний матеріал саме з того уроку, де вимушено зупинилася на певний період. Отже, наша дистанційна школа, навіть в цих складних умовах, реалізує для дитини по суті головну мету навчання – результативність опанування навчального матеріалу, формування системних знань та навичок (в тому числі й можливість надолужити індивідуальні прогалини, повторити навчальний матеріал в будь-якому періоді навчального року та багато інших переваг). Доступ до нашого навчальної платформи – цілодобово й на вихідних впродовж навчального року, що дозволяє кожній дитині працювати у власному індивідуальному темпі заради позитивного результату.

Синхронний режим, як друга складова методики в нашій дистанційній школі, - це вид взаємодії, коли учасники освітнього процесу на нашому навчальному сайті спілкуються, передають один одному інформацію онлайн (в форматі відеоконференції через онлайн кабінет). Такий формат найбільш схожий

до оффлайн навчання. Отже, в нашій школі кожний учень з 1 вересня бачить фіксований тижневий Розклад онлайн консультацій з кожним вчителем-предметником на весь навчальний рік. Таким чином, у разі незрозумілих питань, труднощів з виконанням завдань (або з причини бажання більше дізнатися з улюбленого предмету) - жодна дитина не хвилюється, та отримує відповіді, роз'яснення, підтримку від рідних вчителів на щотижневих онлайн консультаціях. Тому що має можливість кожного тижня спілкуватися, бачити, чути онлайн всіх своїх вчителів. Ще слід наголосити, що в кожному класі є класний куратор-тьютор, який несе вкрай важливу комунікативну функцію як з учнями індивідуально, так і з класом, як спільнотою, в цілому.

Вже впродовж восьми років методика успішно втілюється та постійно розвивається нашим досвідченим колективом - завдяки *підходу поєднання синхронного та асинхронного навчання* в нашому закладі.

В умовах стрімкого цивілізаційного розвитку єдиного світового освітнього простору завдяки еволюційному поширенню та активному використанню інформаційних і комунікаційних технологій Українська держава зацікавлена постати активним учасником цього процесу, щоб українські діти мали демократичне право вибору дистанційної форми освіти на рівні з іншими формами надання освітніх послуг. У світі відбувається стрімке створення та широке застосування глобальних як відкритих (у безкоштовному доступі), так і «закритих», тобто таких, що залучаються на оплатній основі, освітніх платформ, які є базою накопичення й поширення знань та забезпечують доступ до різних інформаційних ресурсів широким верствам населення незалежно від їх статків. Саме тому дистанційна форма освіти набуває рис доступності до накопиченого людством обсягу знань та досвіду цивілізації. Дистанційна форма освіти дозволяє вчасно мати доступ до оновлених результатів науково-пізнавальної діяльності. У цьому сенсі використання ІТ-технологій дозволяє миттєво реагувати на здобутки

науково-пізнавального прогресу та доносити до учня нові знання, постійно оновлювати джерельну базу.

Основним прогресивним напрямом розвитку освітньої діяльності є впровадження дистанційних технологій навчання на рівні закладів загальної середньої освіти, головною метою яких є створення системи дистанційної освіти повного циклу: від першого навчального заняття – до випускних іспитів ДПА. Створення системи дистанційної освіти в умовах проголошеної в Україні децентралізації влади та децентралізації бюджетної системи, забезпечує загальнонаціональний доступ до освітніх ресурсів споживачів (учнів, екстернів, сімейної форми, слухачів) незалежно від територіального місця їх проживання або перебування шляхом використання сучасних інформаційних технологій та телекомунікаційних мереж і надає їм реальну можливість реалізації свого конституційного права на освіту (в тому числі для українських громадян на тимчасово окупованій території України), а також забезпечує громадянам України та їх дітям демократичне право вибору – вибору форми освіти, що по суті є однією з головних рис саме демократичної та розвиненої держави.

Серед низки актуальних об'єктивних чинників, що детермінують необхідність застосування дистанційної форми освіти в Україні на рівні ЗЗСО відзначимо головні. По-перше, занадто значний стан міграції українського населення.

Отже, Українська держава завдяки активному впровадженню дистанційної освіти на рівні ЗЗСО не дозволить втратити власні «молоді покоління», що мігрували, тому що українські діти завдяки дистанційній українській освіті мають можливість: підтримувати культурно-освітнянський та духовний зв'язок з Батьківщиною; продовжити та завершити навчання в ЗЗСО, і саме головне – при такому підході Українська держава створює позитивні умови для повернення молоді до України задля вступу до українських ЗВО та подальшої життєдіяльності в Україні.

По-друге, проголошена з 2015 року децентралізація влади та бюджетної системи може призвести до стрімкого скорочення ЗЗСО (зокрема, у сільській місцевості). Для багатьох регіонів України постала проблема забезпечення належного рівня загальної середньої освіти для учнів з сільських громад на фоні загальної критичної дефіцитності бюджетних коштів. Отже, активне впровадження дистанційної освіти на рівні ЗЗСО дозволяє нам забезпечити українським дітям з сільської віддаленої місцевості реалізацію конституційного права на якісну та системну середню освіту.

Дистанційна освіта - це форма навчання, рівноцінна з очною, вечірньою, заочною, що реалізується, в основному, за технологіями дистанційного навчання. До визначальних рис дистанційної форми освіти належать: *гнучкість* - учні навчаються у зручній для себе час та у зручному місці; *модульність* - в основу програми дистанційної освіти покладається модульний принцип; кожний окремий курс створює цілісне уявлення про окрему предметну область, що дозволяє з набору незалежних курсів модулів сформувати навчальну програму, що відповідає індивідуальним чи груповим потребам; *паралельність* - навчання здійснюється одночасно з професійною діяльністю (або з навчанням за іншим напрямком), тобто без відриву від виробництва або іншого виду діяльності; *велика аудиторія* - одночасне звернення до багатьох джерел навчальної інформації великої кількості учнів, спілкування за допомогою телекомунікаційного зв'язку між собою та з викладачами; *економічність* - ефективного використання навчальних площ та технічних засобів, концентроване і уніфіковане представлення інформації, використання і розвиток комп'ютерного моделювання повинні призвести до зниження витрат на підготовку фахівців; *технологічність* - використання в навчальному процесі нових досягнень інформаційних технологій, які сприяють входженню людини у світовий інформаційний простір; *соціальна рівність* - рівні можливості одержання освіти незалежно від місця проживання, стану здоров'я і соціального статусу;

інтернаціональність - можливість здобути освіту у навчальних закладах іноземних держав, не виїжджаючи зі своєї країни та надавати освітні послуги іноземним громадянам і співвітчизникам, що проживають за кордоном; *нова роль вчителя* - дистанційна освіта розширює і оновлює роль викладача, робить його наставником-консультантом, який повинен координувати пізнавальний процес, постійно удосконалювати ті курси, які він викладає, підвищувати творчу активність і кваліфікацію відповідно до нововведень та інновацій; *позитивний вплив на учня* - підвищення творчого та інтелектуального потенціалу особи, що одержує дистанційну освіту, за рахунок самоорганізації, прагнення до знань, використання сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій, вміння самостійно приймати відповідальні рішення; *якість* - якість дистанційної освіти не поступається якості очної форми навчання, оскільки для підготовки дидактичних засобів залучається найкращий викладацький склад і використовуються найсучасніші навчально-методичні матеріали; передбачається введення спеціалізованого контролю якості дистанційної освіти на відповідність її освітнім стандартам.

Міжнародний досвід дистанційної шкільної освіти засвідчує, що технологія дистанційного навчання посилює роль методів активного та своєчасного пізнання. Порівняно з традиційною формою шкільного навчання, за якої основним завданням учня було та залишається запам'ятати матеріал та потім його відтворити, - застосування дистанційних технологій у учнів забезпечує розвиток та активізує вміння співставлення, синтезу, аналізу, оцінювання виявлення зв'язків, планування, групової взаємодії з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

У «ЦДО «Джерело» навчаються:

- школярі з усіх регіонів України (включно з тимчасово окупованої території України, віддаленої та складнодоступної місцевості);
- школярі, що проживають за кордоном (з 60-ти країн світу).

ЗЗСО «ЦДО «Джерело» організовує та регулює свою роботу самостійно на засадах автономії. Основним документом, що детально регулює освітній процес, є Навчальний план ЗЗСО «ЦДО «Джерело», який розробляється на основі Типових навчальних планів, затверджених МОН України.

Випускники закладу одержують документ про освіту єдиного державного зразка: свідоцтво про початкову освіту; свідоцтво про базову середню освіту, свідоцтво про повну середню освіту.

До заклада зараховуються діти за наявності вільних місць, незалежно від їх місця реєстрації або фактичного перебування. Зарахування до «ЦДО «Джерело» здійснюється відповідно до Порядку закладу «Про зарахування, відрахування та переведення учнів».

«ЦДО «Джерело» у зв'язку зі специфікою можливого віддаленого місця проживання або тимчасового перебування учня, зокрема, за кордоном або на тимчасово окупованій території, оформлює вступ до школи (прийняття заяви, укладення договору та інших супровідних документів) в електронній формі.

Цикли освітнього процесу в школі з урахуванням впровадження НУШ:

- Адаптивно-ігровий початкової школи – 1-2 класи *НУШ*.
- Основний початкової школи – 3-4 класи *НУШ*.
- Адаптивний базової школи – 5-6 класи *НУШ*.
- Базове предметне навчання – 7-9 класи.
- Профільне навчання – 10-11 класи.

Розділ 2. Призначення дистанційної школи

Як зазначає один з провідних сучасних світових експертів з питань освіти, автор бестселлеру «Школа майбутнього» та багатьох інших книг сер Кен Робінсон: ...мультимедіа, Інтернет – якщо поєднати ці технології з

персоналізованим графіком навчання і талантом педагогів, ми докорінно змінимо освіту!

Однією з головних ідей сучасної освіти в цілому залишається її лінійність: ти мусиш почати з певної точки, пройти довгий шлях, і, якщо все буде добре, дійдеш то фінішу й залишишся там. Це абсолютно помилкове твердження, адже людське життя не лінійне, а органічне – ми підлаштовуємося до подій, які аж ніяк не вписуються в лінійну парадигму.

Існують три принципи, завдяки яким людське життя буде процвітати, і всі вони, на думку експерта, заперечуються сформованою культурою освіти.

Перший принцип – усі люди різні. Освітня система ж базується саме на схожості, вона зациклена на певних предметах і оминає увагою інші – наприклад, мистецтво. Дітям потрібен цікавий та різноманітний розклад, що націлений на вивчення усіх дисциплін.

Другий принцип – допитливість. Якщо дитину зацікавити, вона охоче буде навчатися самостійно. Тому тут дуже важлива роль учителя – це креативна професія, представники якої повинні не просто доносити знання, але й заохочувати їх отримувати.

Третій принцип – людське життя, по суті, креативне. Одне із головних завдань освіти – розбудити й посилити цю креативність, а не стандартизувати її, як це відбувається зараз.

Щоб отримати ефективну освітню систему для сучасних поколінь дітей необхідно індивідуалізувати навчальний процес: не стандартизувати, а створювати максимально можливі унікальні умови для кожного».

В дистанційній школі «ЦДО «Джерело» навчальний процес кожної дитини відбувається у її власному індивідуальному темпі. Що є принциповою відмінністю порівняно з традиційною системою.

Дистанційна школа – це персонально-орієнтований цікавий інтерактивно-пізнавальний простір життя дитини, отримання системних знань і навичок у

власному індивідуальному темпі заради успішної життєвої реалізації за допомогою новітніх, в тому числі й авторських, інформаційно-комунікаційних технологій. Наш заклад – це дружна родина-команда, спільнота – де діти пізнають світ, де вчитель як тьютор живе інтересами і проблемами учнів, допомагає дітям їх своєчасно вирішувати; де панує добро, етичність і злагода. Заклад – як стартовий майданчик для добрих справ та самовдосконалення, де педагоги прагнуть допомогти успішному зростанню кожної дитини.

В школі працює 31 педагогічний працівник нової педагогічної формації та культури: від майстрів (докторів, кандидатів наук, методистів, вищої та I категорій) до молодих вчителів, які свідомо обрали професійний шлях в нашому закладі: «Доктори та кандидати наук» – 4; «Спеціаліст вищої категорії» – 10; «Спеціаліст 1 категорії» – 5; «Спеціаліст 2 категорії» – 12.

Вчителі школи мають відзнаки МОН України, зокрема «Відмінник освіти України», «Премію імені В.О.Сухомлинського», Грамоти МОН України та ін.

Педагоги дистанційної школи «Джерело» у своїй діяльності:

- Усвідомлюють, що нові покоління дітей мають сучасні (принципово оновлені) освітні потреби та підходи.
- По-тьюторські усвідомлюють, що у кожної дитини свій власний внутрішній світ та персональний темп у навчанні.
- Креативні, творчі, не бояться експериментувати.
- Формують етичну атмосферу, поважають Особистість дитини.
- Мотивують як до критичного мислення, вміння аргументувати (довести) власну позицію, так і до креативного мислення – тобто здатності до продукування принципово нових оригінальних ідей.

- Щиро люблять свій предмет і з інтересом оновлюють свої професійні компетенції.
- Власним прикладом доводять свій свідомий (у тому числі й практичний) зв'язок з викладанням навчального предмету (переможці різноманітних професійних конкурсів; працювали на телебаченні; організували «Книжкову шафу»; систематично відвідують корисні сучасні семінари та вебінари; наукові статті друкують у відомих зарубіжних профільних виданнях; науковці, журналісти, продюсери та ін. – «нестандартні особистості»).
- Докладають зусиль, щоби навчальний матеріал з урахуванням новітніх технологічних можливостей і результатів наукового прогресу – з кожним навчальним роком був ще набагато цікавішим для учнів.
- Посилюють мотивацію до пізнання через роз'яснення практичної необхідності знань для особистої безпеки, повноцінної життєдіяльності, успішної кар'єри та ін.
- Закладають та розвивають інтерес до творчих предметів – що розвиває моторику, естетичне сприйняття, сприяє творчому просторовому мисленню.
- Посилюють виправдану мотивацію до вивчення іноземних мов та іт-технологій.
- Формують конструктивно-позитивну іт-культуру у дітей за принципом «Інтернет – передусім Джерело знань та інформації».

Отже, вчитель нестандартної школи також природньо є нестандартним. Він є справжнім новатором – тому що вже роками втілює оригінальні ідеї на практиці. Йому, як і дитині, ще хочеться відкриттів і здобутків. Він свідомо обрав професійний шлях не «професійної деформації», а постійного свідомого саморозвитку. Хоча цей шлях більш ускладнений специфікою оволодіння

величезним обсягом іт-навичок та систематичним оновленням навчального контенту, разом з тим для наших вчителів він є набагато цікавіший та прогресивніший, тому що дозволяє долати «стереотипні застарілі рамки» та відчувати справжній смак новаторства.

Наша спільна шкільна родина – це адміністрація, вчителі, учні та батьки з усіх куточків України – великих міст та маленьких селищ, а також з 60-ти країн світу (родини, що переїхали на проживання за кордон та продовжують навчання за українською програмою).

Ми ставимо за мету не просто йти в ногу з часом, а випереджати його, вже роками впроваджуючи кращі зразки прогресивного зарубіжного досвіду. Це необхідна умова для сміливих і успішних кроків у своє майбутнє. Зокрема, з 2020 року школа працює на австрійській унікальній спеціально розробленій навчальній платформі, яку ми творили впродовж 3-х років, виходячи з власного багаторічного накопиченого досвіду першопрохідців дистанційної шкільної освіти (ми свідомо відмовилися від безкоштовної іноземної платформи Moodle, яка не дозволяла піднімати ефективність системи та була вкрай уразливою). Наразі наша авторська навчальна платформа є максимально зручною як для учнів в дистанційному освітньому процесі, так і для вчителів для максимальної реалізації педагогічної складової.

Ми пишаємося нашими дітьми, усміхненими, радісними і захопленими, які кожного дня поспішають до навчального сайту закладу, де ми разом створили інтерактивний цікавий світ знань.

Місія закладу: формування на унікальному власному навчальному сайті сучасного прогресивного освітнього середовища, спрямованого на пошук та впровадження ефективних способів розкриття, вдосконалення та реалізації

персонального творчого потенціалу дитини через навчання, родину, спільноту. Кожній дитині – гідні, рівні, екологічні й необхідні умови розвитку та реалізації свого потенціалу для власного розвитку та суспільного блага – не залежно від місця проживання/перебування, не залежно від віку.

Головна мета: Шляхом співпраці дітей, батьків, учителів, розуміючи, що кожен є самоцінною особистістю, через відкриті щирі неупереджені стосунки, беззаперечне прийняття дитини, свободу і творчість учителя - продовжувати творити умови для гармонійного розвитку дитини та формування її цікавого пізнавального освітнього простору заради здобуття системних знань (саме на порозуміння навчального матеріалу) та формування необхідних сучасних навичок.

Розділ 3. Опис «моделі» випускника школи

Кожна дитина – для нас неповторна, наділена від природи унікальними здібностями, талантами та можливостями Особистість. Місія нової української школи – допомогти розкрити та розвинути здібності, таланти і можливості кожної дитини на основі партнерства між учителем, учнем і батьками.

Педагогічним колективом школи підготовлено чимало переможців і призерів МАН, олімпіад та турнірів, в тому числі й міжнародного статусу. Випускники навчаються у престижних ЗВО – як України, так і багатьох зарубіжних країн. Це стало можливим завдяки створенню багаторівневої системи навчання й виховання, що спирається на нашу модель випускника та сучасні авторські технології та методики дистанційного навчання.

Школа відповідає сучасним вимогам:

- випрацьовано принципово нову модель навчання й виховання на авторській унікальній навчальній платформі;

- справжня відкритість та повна екологічність для всіх учасників освітнього процесу;
- етичний комунікаційний характер взаємин між учителями й учнями; в закладі - повноцінна етична безстресова взаємодія;
- розкриває внутрішні особливості учнів, що формує компетентну особистість учня в різних сферах діяльності;
- компетентний підхід у навчанні й вихованні переборює розрив усталених застрілих шаблонів між навчанням і реальним життям;
- є інструментом самовдосконалення персоналіті та допомагає сформувати особистість, компетентну в різних сферах діяльності.

Спираючись на твердження Кен Робінсона: у ширшому розумінні здобута шкільна освіта має чотири ключові ролі у моделі випускника.

Перша з них - економічна. Освіта, звісно, відіграє вкрай важливу економічну роль, було б дивно стверджувати протилежне. Ми впевнені, що наша освітня система допоможе нашим дітям розвинути власні таланти, навички, здібності, компетенції і здобути знання, потрібні їм для того, щоб стати економічно активними, продуктивними й незалежними. Отож, ключове питання полягає в тому, яких саме навичок і знань вони потребують, щоб брати участь і долучатися до економічного зростання й розвитку в сучасній ері людської історії, в 21-му столітті, а не 19-му.

Друга важлива роль освіти – соціальна. Сучасна освіта навчить наших дітей жити з іншими людьми, співпрацювати, бути добрими громадянами й брати участь у процесі місцевого розвитку, бути відповідальними членами своєї громади й країни. Отож, які навички їм для цього потрібні і яка освітня система

не просто повідомить про ці ролі/можливості, а допоможе їм випробувати їх на практиці та зрозуміти їх.

Третя ключова роль освіти – культурна. Історія, традиції, спосіб життя, погляди й цінності, притаманні різним спільнотам. Освіта, безперечно, має допомогти дітям зрозуміти культуру, до якої вони належать, крім того, світ невпинно розвивається і ускладнюється, і чимало викликів, які постали перед нами, є не лише економічні чи екологічні, а й культурні. Багато масштабних конфліктів між різними людськими громадами породжені різними культурними уявленнями, що лежать в основі їхнього способу життя. Отож, освіта має допомогти зрозуміти й сприяти розумінню інших культур, а також власної культури.

І четверта роль освіти – особистісна, найголовніша, бо освіта - це особиста справа, ми працюємо з дітьми, маємо справу з дітьми, які швидко розвиваються, чії здібності – колосальні, і їхній розвиток залежить і від наших можливостей і того, як ми їх плекаємо.

Отже, побудована шкільна модель розвитку націлює випускника:

- на усвідомлення/формулювання власних цілей, планів;
- успіх і самореалізацію;
- приймати рішення й нести за них відповідальність;
- критичне/аналітичне та креативне мислення (генерацію ідей);
- свідомо обирати професію;
- використовувати знання та навички як інструменти вирішення різноманітних життєвих питань;
- безперечно вчитися у подальшому (в тому числі й самоосвіта);

- бути самостійним;
- формувати навичку тайм-менеджменту та особистої відповідальності.

Розділ 4. Цілі та завдання освітнього процесу школи

Цілі та завдання освітнього процесу на кожному рівні реалізації освітніх програм обумовлені наявною «моделлю» випускника, призначенням і місцем школи в освітньому просторі України.

Перед школою поставлені такі конкретні цілі та визначальні завдання освітнього процесу:

- забезпечити засвоєння учнями обов'язкового змісту початкової, основної, середньої (повної) загальної освіти на рівні вимог відповідного державного освітнього стандарту;
- гарантувати наступність освітніх програм усіх рівнів;
- формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності;
- забезпечити соціально-педагогічні відносини, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів;
- формувати умови та всіляко сприяти розвитку конструктивних індивідуальних здібностей, талантів учнів.

Випускник нашої школи здатний до безперервного саморозвитку та самореалізації.

«Компетентність» – динамічна комбінація знань, способів мислення, поглядів, цінностей, навичок, умінь, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність.

Ключові компетентності – ті, яких кожен потребує для особистої реалізації, розвитку, активної громадянської позиції, соціальної інклюзії та працевлаштування і які здатні забезпечити особисту реалізацію та життєвий успіх протягом усього життя.

Компетентний - означає знаючий, обізнаний у певній галузі.

Компетенція - коло питань, у яких особа має знання, досвід.

Усі компетентності однаково важливі й взаємопов'язані. Кожну з них діти набувають під час вивчення різних предметів на всіх етапах освіти. *Спільними для всіх компетентностей є такі вміння:*

- уміння читати і розуміти прочитане;
- уміння висловлювати думку усно і письмово;
- критичне аналітичне мислення;
- здатність логічно та аргументовано обґрунтовувати позицію;
- виявляти ініціативу;
- творити, бути креативним;
- уміння вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати виважене рішення;
- уміння конструктивно керувати емоціями;
- застосовувати емоційний інтелект;
- здатність співпрацювати в команді.

Нова Українська Школа ставить за мету не просто йти в ногу з часом, а прагне випереджати час. Тому випускник Нової української школи – це передусім людина творча й креативна, з великим потенціалом саморозвитку та самореалізації.

За умовами Нової Української Школи цілі та завдання освітнього процесу школи мають формувати **модель випускника, яка включає наступні складові**, які характеризуються широким спектром впливів особистості:

1. Випускник має завершити школу професійно визначеним, спрямованим.

2. Повинен уміти методично грамотно, самостійно працювати.
3. Він має прагнути до самоосвіти та вдосконалення.
4. Випускник НУШ має брати активну участь у суспільно-культурному житті країни.
5. Має бути свідомим громадянином, готовим відповідати за свої вчинки.
6. Він повинен свідомо ставитися до свого здоров'я та довкілля.

Випускник Нової Української Школи вчиться мислити креативно й логічно, використовуючи увесь свій аналітичний та творчий потенціал. Адже у сучасному світі людину цінують насамперед за її *персоналіті* - індивідуальність, унікальність ідей та професійних рішень, адже саме творчість рухає прогрес і допомагає невпинно вдосконалювати світ.

Випускник НУШ має бути компетентний у ставленні до життя — потреба в самопізнанні, саморозумінні, самореалізації та інтелектуально-пізнавальній культурі.

Для глибшого розуміння суті окремих компонентів, вікових особливостей Моделі випускника Нової Української Школи, коротко розглянемо кожний з них:

Випускник початкової школи повинен мати якісні характеристики:
упевненість в собі, відчуття повноцінності, старанність, працелюбність, самостійність, дисциплінованість, мотивація досягнення успіху, повинен уміти слухати і чути, критично мислити і мати почуття самоконтролю. Опанувати навички навчальної діяльності, прості навички самоконтролю навчальних дій, культуру поведінки і мови, основи особистої гігієни і здорового способу життя;

Випускник середніх класів має володіти певними якостями та вміннями:

- на рівні вимог державних освітніх стандартів засвоїти загальноосвітні програми з усіх предметів шкільного навчального плану;
- опанувати систему розумових навичок (порівняння, узагальнення, аналіз, синтез, класифікацію, визначення головного);

- оволодіти основами комп'ютерної грамотності;
- знати свої громадянські права і вміти їх реалізувати;
- оцінювати свою діяльність з погляду моральності та етичних цінностей;
- дотримуватися правил культури поведінки і спілкування;
- вести здоровий спосіб життя;
- бути готовим до форм і методів навчання, використовуваних у старших класах.

Випускник старших класів повинен:

- засвоїти на рівні вимог державних освітніх стандартів загальноосвітні програми з усіх предметів шкільного навчального плану;
- засвоїти зміст вибраного профілю навчання на рівні, що забезпечуватиме вступ до закладу вищої професійної освіти та подальше успішне навчання;
- опанувати одну-дві іноземні мови на рівні поглибленого вивчення або базовому рівні;
- опанувати основи комп'ютерної грамотності (програмування, навички технічного обслуговування);
- оволодіти культурою інтелектуальної діяльності;
- знати і поважати культуру України та інших народів;
- поважати свою й чужу гідність;
- поважати права, свободи інших людей;
- дотримуватися правил культури поведінки і спілкування;
- поважати свою працю та працю інших людей;
- мати почуття соціальної відповідальності;
- вести здоровий спосіб життя;
- володіти способами отримання інформації;
- прагнути духовного і соціального добробуту.

Отже, прагнення до того, щоб кожний випускник був свідомим громадянином і патріотом своєї країни, на це ми повинні постійно звертати особливу увагу, здійснюючи просвітницько-виховні заходи в школі.

Модель випускника Нової Української Школи - це необхідна основа для сміливих і успішних кроків у своє майбутнє. Всі інші здобутки у сфері компетентності може принести людині лише наполеглива цілеспрямована праця, бажання вчитися та ділитися досвідом з іншими.

Вчитель нашої школи є партнером учневі, вміє ділитися своїми знаннями тому, що кожен член суспільства має розуміти свою роль у соціумі та усвідомлювати відповідальність не тільки за себе і свої вчинки, а й за вчинки інших.

Саме тому сьогодні доцільно говорити **про принципову зміну: парадигми «освіта = навчання» парадигмою «освіта = становлення/розвиток»,** (становлення людини, її духовності, індивідуальності, її самотворення, самоформування, самооформлення в особистість).

Місія Нової Української Школи – допомогти розкрити та розвинути персональні здібності, таланти і можливості **на основі взаємного партнерства** всіх учасників освітнього процесу: учнів, учителів і батьків.

**Розділ 5. Навчальний план на 2023-2024 навчальний рік та його
обґрунтування**

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

**приватного закладу загальної середньої освіти
ТОВ «Центр дистанційної освіти «Джерело»
на 2023/2024 навчальний рік**

*Погоджено на засіданні педагогічної ради
(протокол № 1 від 23.08.2023 року)*

Київ 2023

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Тип навчального закладу, кількість класів та учнів, що навчаються

Приватний заклад загальної середньої освіти «Центр дистанційної освіти «Джерело» (далі – Школа) – заклад з дистанційною формою навчання для учнів 1-11 класів (початкова, основна і старша школа).

Відповідно до п. 4 ст. 9 Закону України «Про освіту» дистанційна форма здобуття освіти - це індивідуалізований процес здобуття освіти, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

Школа з дистанційною формою навчання є навчальним закладом, зорієнтованим на розв'язання освітніх задач за рахунок новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, закладом, де розроблена модель гнучкої освітньої системи, зорієнтована на створення оптимальних навчальних умов, які враховують потреби та можливості кожного учня незалежно від місця його проживання/перебування.

У Школі функціонують 1 – 11 класи. Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюється відповідно до Закону України «Про освіту».

Школа здійснює планування своєї діяльності на підставі: законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту»; Державного стандарту початкової загальної освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 року № 87, Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 року № 1392 (базової загальної середньої освіти з 1 вересня 2013 р., а в частині повної загальної середньої освіти — з 1 вересня 2018

року); Постанови Кабінету Міністрів України «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти» від 30 вересня 2020 року № 898; Концепції профільного навчання у старшій школі, затвердженої Наказом МОН України від 11.09.2009 року № 854 «Про затвердження нової редакції Концепції профільного навчання у старшій школі»; Наказу МОН України № 406 від 20.04.2018 року «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня», Наказу МОН України № 408 від 20.04.2018 року «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня», Наказу МОН України № 664 від 29.05.2014 та Наказ МОН № 855 від 07.08.2015 року "Про затвердження Типових навчальних планів загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня" (зі змінами), Наказу МОН України від 20.04.2018 року № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня»; Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти (наказ МОН України від 08.09.2020 р. №1115), Положення про індивідуальну форму навчання в загальноосвітніх навчальних закладах (наказ МОН України від 10.07.2019 р. № 955), Положення про державну підсумкову атестацію учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти (наказ МОН України від 02.01.2019 р. №1369), Методичними рекомендаціями щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні (Наказ МОН № 563 від 15.05.2023 року), Листа МОН № 1/12186-23 від 16.08.23 р. «Про організацію 2023/2024 навчального року в закладах загальної середньої освіти», Листа МОН № 1/12038-23 від 14.08.2023 р. «Про переліки навчальної літератури та навчальних програм, рекомендованих Міністерством освіти і науки України для використання в освітньому процесі закладів освіти у 2023/2024 навчальному році», Листа МОН України від 20.04.2018 року № 1/9-254 "Щодо типових освітніх програм для 2-11 класів"; Статуту та інших нормативних актів Школи, -

що забезпечує одержання учнями Школи загальної середньої освіти відповідно до чинних Державних стандартів.

Згідно зі Статутом Школа має таку структуру:

(1 – 4 класи) – філія «Початкова школа «Джерело»;

(5 – 9 класи) – основна школа;

(10 – 11 класи) – старша школа.

Орієнтовна кількість класів – 11 (поділ на класи, в яких є класні куратори-тьютори відбувається відповідно до наповнення впродовж навчального року).

В Школі навчаються учні: з усіх регіонів України (в тому числі з тимчасово окупованих територій), а також українські діти з 60-ти країн світу.

Навчальний рік завершується проведенням Державної підсумкової атестації (далі – ДПА) випускників початкової, основної і старшої школи.

ДПА (з метою внутрішнього моніторингу якості освіти) здобувачів початкової освіти після 4 класу здійснюється у формі підсумкових контрольних робіт з двох предметів:

- української мови (передбачає оцінювання результатів навчання з української мови та читання);
- математики.

ДПА здобувачів основної школи після 9 класу здійснюється з трьох предметів:

- української мови (диктант);
- математики;
- англійської мови.

Період екзаменації та дати для кожного предмета (Графік проведення ДПА) визначає Педагогічна рада і адміністрація Школи. Ця інформація доводиться до відома учнів на навчальному сайті Школи (в тому числі у рубриці «Підготовка до ДПА») - до 03.04.2024 року.

Випускники з сертифікатом з англійської мови рівня B1 та вище, виданими відповідно до міжнародних правил сертифікації, - мають право не складати ДПА з англійської мови та отримують вищий бал автоматично (за умови своєчасного надання документу, що підтверджує це право).

Учні початкової, основної та старшої школи у попередньому 2022-2023 навчальному році були звільнені від проходження ДПА у зв'язку з воєнним станом в державі.

Філія «ПОЧАТКОВА ШКОЛА «ДЖЕРЕЛО» (1-4 класи)

Навчальний план початкової школи визначає загальний обсяг навчального навантаження здобувачів освіти та дає цілісне уявлення про зміст і структуру початкової освіти як першого рівня загальної середньої освіти, встановлює погодинне співвідношення між освітніми галузями за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження здобувачів освіти та загальну щорічну кількість годин за освітніми галузями.

Навчальний план для учнів Початкової школи розроблено за Типовою освітньою програмою для **1-4 класів, розробленою під керівництвом О.Я. Савченко.**

Зміст програми дає можливість формування у здобувачів освіти таких **ключових компетентностей**:

- 1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;
- 2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних

комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмій в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального

середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, вміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Враховуючи інтегрований характер компетентностей, у процесі реалізації Типової освітньої програми або Освітніх програм вчителями школи активно використовуються **внутрішньопредметні та міжпредметні зв'язки**, які

сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу вмінь у нові ситуації.

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

Період життя дитини від п'яти до шести (семи) років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довільності поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання – *фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої*.

Зберігаючи *наступність із дошкільним періодом* дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів індивідуально-персонального поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Впродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, тайм-менеджменту, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли: 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Освітня програма Філії «Початкова школа «Джерело» для 1-2 класів розроблена відповідно до Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688), Типової освітньої програми Нової української школи, розробленої авторським колективом під керівництвом Савченко О.Я. та затвердженої наказом МОН України від 21.03.2018 № 268 (зі змінами: наказ МОН України від 08.10.19 № 1272) "Про затвердження типових освітніх програм для 1 - 2 класів закладів загальної середньої освіти".

Освітня програма Філії «Початкова школа «Джерело» для 3-4 класів розроблена відповідно до Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688), Типової освітньої програми Нової української школи, розробленої авторським колективом під керівництвом Савченко О.Я. та затвердженої наказом МОН України від 21.12.2018 № 1461 (зі змінами: наказ МОН України від 08.10.19 № 1273) "Про затвердження типових освітніх програм для 3 - 4 класів закладів загальної середньої освіти".

Освітня програма визначає: загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти, подані в рамках освітніх

галузей; перелік та пропонований зміст освітніх галузей, укладений за змістовими лініями; орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін тощо, зокрема їхньої інтеграції, а також логічної послідовності їхнього вивчення; рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти й системи внутрішнього забезпечення якості освіти; вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою.

Освітня програма базується на принципах:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємопов'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст освітньої програми має потенціал для формування у здобувачів освіти наступних **ключових компетентностей**:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає вміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися державною та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, проводити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, вміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень; та **наскрізних умінь**: читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами. Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації освітньої програми використовуються **внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки**, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Очікувані результати навчання здобувачів початкової освіти подано за змістовими лініями з обов'язковими результатами навчання першого циклу, визначеними Державним стандартом початкової освіти. Відповідно до мети та

загальних цілей, окреслених у Державному стандарті початкової освіти, в освітній програмі визначено завдання, які реалізовує вчитель у рамках кожної галузі. Змістові лінії кожної освітньої галузі в межах I циклу реалізуються паралельно та розкриваються через «Зміст навчання», який окреслює можливий навчальний матеріал, на підставі якого будуть формуватися очікувані результати навчання та відповідні обов'язкові результати навчання.

Освітня програма ґрунтується на компетентнісному підході, теми/тези рубрики «Зміст навчання» не передбачають запам'ятовування учнями визначень термінів і понять, а активне конструювання знань та формування умінь, уявлень через досвід практичної діяльності.

Форми організації освітнього процесу. Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі реалізуються через використання інтерактивних форм і методів навчання – дослідницькі, інформаційні, мистецькі проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії, дитяче волонтерство, квести тощо.

Установлення ступеня досягнення учнями 1-4-х класів обов'язкових результатів навчання здійснюється відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 року № 813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти».

Основними функціями оцінювання є формувальна, діагностувальна.

Реалізацію **формувальної функції оцінювання** забезпечують відстеженням динаміки навчального поступу учня/учениці, визначенням його/її навчальних потреб та подальшим спрямуванням освітнього процесу на підвищення ефективності навчання з урахуванням виявлених результатів навчання.

Діагностувальна функція дає можливість виявити стан набутого учнями досвіду навчальної діяльності відповідно до поставлених цілей, з'ясувати

передумови стану сформованості отриманих результатів, причини виникнення труднощів, скоригувати освітній процес, відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток. Обидві функції взаємодоповнюють одна одну і зумовлюють особливості організації оцінювальної діяльності.

Об'єктами оцінювання є результат навчання учня/учениці, а також процес їх досягнення. За отриманими даними про результати навчання, на основі їх аналізу залежно від дидактичної мети й пріоритетної функції оцінювання, **оцінка** визначається як показник досягнень навчально-пізнавальної діяльності учня/учениці.

З урахуванням мети оцінювання змінено підходи до вираження оцінки. Використовується вербальна оцінка окремих результатів навчання учня/учениці з предмета вивчення інтегрованого курсу (освітньої галузі), яка окрім оцінювального судження про досягнення може ще називати і рівень результату навчання.

Результат оцінювання особистісних надбань учня/учениці у 1-4 класах виражатиметься **вербальною оцінкою**, а **об'єктивних результатів навчання** учня/учениці у 1-2 класах – **вербальною оцінкою**, у 3-4 класах – **рівневою оцінкою**.

З метою неперервного відстеження результатів навчання, їх прогнозування та коригування здійснюються моніторингові дослідження навчальних досягнень на шкільному рівні, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів зазначеного моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення. З метою недопущення перевантаження учнів, які одночасно навчаються в закладах освіти іншого типу (художніх, музичних, спортивних школах тощо), при вербальному, формувальному оцінюванні навчальних досягнень учнів 1-4-х класів дозволяється враховувати результати їх навчання з відповідних предметів

(мистецтво, дизайн і технології, фізична культура) у позашкільних закладах. Відповідно до пункту 8 ст. 12 Закону України «Про освіту» наприкінці 4 класу, з метою моніторингу якості освіти проводиться *державна підсумкова атестація* здобувачів початкової освіти, результати якої не впливають на підсумкову оцінку за рік.

Освітні галузі освітньої програми: *Мовна і літературна; Іншомовна; Мистецька; Математична; Природнича; Громадянська й історична; Соціальна; Здоров'язбережувальна; Технологічна; Фізкультурна.*

У навчальних планах для 1-го та 2-го класів (*Додаток 1*) і для 3-го та 4-го класів (*Додаток 2*) встановлено погодинне співвідношення між окремими предметами, визначено гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети, охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, та варіативну складову. Навчальні плани містять інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від їх підпорядкування і форм власності, а саме: Освітня галузь «Мовно – літературна» з реалізується через навчальний предмет «Українська мова». Освітня галузь «Іншомовна» реалізується через предмети «Англійська мова», «Німецька мова». Освітня галузь «Математична» реалізується через предмет «Математика». Освітні галузі «Громадянська» й «Історична», «Соціальна» та «Здоров'язбережувальна», «Природнича» реалізуються шляхом вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ» Освітня галузь «Фізкультурна» реалізується через предмет «Фізична культура». Освітня галузь «Технологічна» реалізується у 1-му класі через предмет «Дизайн і технології», у 2-4 класах «Дизайн і технологія» та «Інформатика». З навчального предмету «Інформатика» додатково додано «+ 1 годину» в 2-4 класах. Освітня галузь «Мистецька» реалізується предметом «Мистецтво».

Отже, логічна послідовність вивчення навчальних предметів розкривається у навчальних програмах за курсами класів.

ТОВ «Центр дистанційної освіти «Джерело» працює за п'ятиденним робочим тижнем. Навчальні заняття проводяться згідно з рекомендованим розкладом уроків. При визначенні *гранично допустимого навантаження* учнів враховано санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків, а саме: у 1 класі - 30 хв, у 2, 3 та 4 класах – по 40 хв. Навчальний рік закінчується проведенням вербального, формувального (у 1-2 класах) та формувального і підсумкового (тематичного і завершального) оцінювання (у 3-4 класах) навчальних досягнень здобувачів початкової освіти.

Освітній процес здійснюється із застосуванням міжпредметних зв'язків та елементів інноваційних методів навчання, із забезпеченням освітньої, виховної, оздоровчої, розвивальної спрямованості навчального процесу, формуванням в учнів мотивації, умінь і навичок самостійно займатися фізичними вправами.

Завдання для самостійного виконання фізичних вправ учні отримують на уроках фізичної культури. Вони спрямовані на підвищення рухового режиму у вільний час, досягнення рекреаційно-оздоровчого ефекту. У завданнях зазначаються фізичні вправи, послідовність їх виконання, кількість повторень, інтервали відпочинку, засоби самоконтролю, відмітки про виконання завдання. Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів. Години навчальних предметів інваріантної та варіативної складових навчального плану у разі позначення дробовим числом (0,5 або 1,5) викладаються впродовж всього навчального року: ціла частина – щотижня, дробова (0,5) – по 1 годині через тиждень. Варіативна складова навчального плану використана із урахуванням індивідуальних особливостей учнів, їх здібностей та освітніх запитів учнів та їх батьків.

У 1-4 класах «Початкова школа «Джерело» на вибір родини надає додаткову безоплатну можливість факультативного опанування предметів: Логіка, Філософія, Зарубіжна література, Етика, Християнська етика.

У 1-4 класах «Початкова школа «Джерело» надає додаткову можливість опанування математики за педагогічною технологією «Росток» відповідно до Наказу МОН України № 483 від 29.04.2021 року «Про реалізацію інноваційного освітнього проєкту всеукраїнського рівня за темою «Впровадження в освітній процес педагогічної технології «Росток» в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти на травень 2021 – листопад 2027 роки».

Особливості організації освітнього процесу, його матеріально – технічне забезпечення:

- організація освітнього процесу здійснюється дистанційно на авторському навчальному сайті <https://chat.cdo.org.ua/> ;
- участь у заняттях і вивчення матеріалу учень підтверджує, відповідаючи на питання наприкінці уроку та проходячи інші різноманітні форми контролю, які слугують для самооцінки отриманих знань учнем, дозволяє учневі, вчителю, а також батькам постійно стежити за станом успішності та виконанням навчальних програм;
- передбачено опитування та анкетування батьків з метою виявлення недоліків, сильних і слабких сторін освітнього процесу, напрямів підвищення ефективності освітнього процесу;
- розкладу уроків визначено як рекомендований, тому що учні можуть навчатися з різних куточків світу.

Вікові вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття освіти.
Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту»).

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності здійснюється відповідно до навчальних програм, підручників, посібників, рекомендованих МОН України;

технологічно для забезпечення результативності занять та об'єктивної, прозорої і всебічної перевірки отриманих знань, передбачені різноманітні види та форми дистанційного навчання, методи викладання, види перевірочних робіт;

авторська навчальна платформа надає можливість виконання всіх видів перевірочних і самостійних робіт, передбачених навчальними програмами;

у таких предметах, як мови, де потрібні усні відповіді, мовні тренування, вивчення віршів напам'ять, використовуються можливості аудіо- та/або відеозапису;

ТОВ «Центр дистанційної освіти «Джерело» надає всі рекомендації та інструкції для учнів та батьків на навчальному сайті.

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

1. Оновлення методичної бази освітньої діяльності: створення творчих груп педагогів (на базі методичних об'єднань) для підготовки навчальних та науково-методичних посібників для вчителів, з урахуванням специфіки дистанційного навчання; систематичне доопрацювання/оновлення, аналіз/перевірка навчального матеріалу/контенту, з урахуванням програмових змін та найсучасніших досягнень науки; оформлення електронної та друкової підписки на фахові видання для вчителів та адміністрації школи.

2. Контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення здійснюється відповідно до річного плану роботи ТОВ «Центр дистанційної освіти «Джерело».

3. Проведення систематичної планової роботи кураторами-тьютарами з учнями, анкетування, тренінги, мотивуючі вебінари, індивідуальні консультації.
4. Підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників: проходження курсів підвищення кваліфікації, участь у семінарах, тренінгах, тощо.
5. Аналіз стану викладання предметів відповідно до річного плану роботи закладу та планів роботи Методичних об'єднань.

Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та (або) якості освіти.

З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, районному, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні ефективні педагогічні рішення.

Освітню програму Початкової школи розроблено на основі:

- **для 1-2 класів** — Державного стандарту початкової освіти (2018 р.), Типової освітньої програми Нової української школи, розробленої авторським колективом під керівництвом Савченко О.Я. та затвердженої наказом МОН України від 21.03.2018 року № 268 (зі змінами: наказ МОН України від 08.10.2019 року № 1272);
- **для 3-4 класів** - Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 року № 87, Типової освітньої програми Нової української школи, розробленої авторським колективом під керівництвом Савченко О.Я. та затвердженої наказом МОН

України від 21.12.2018 року № 1461 (зі змінами: наказ МОН України від 08.10.19 року № 1273).

**Типові освітні програми, за якими розроблено освітню програму
Початкової школи «ДЖЕРЕЛО»**

<i>№ Додатку навчального плану</i>	<i>Класи</i>	<i>Варіант типових освітніх програм, затверджених Міністерством освіти і науки України</i>
№ 1	1 2	Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом О.Я. Савченко, затверджена рішенням колегії Міністерства освіти і науки України (наказ МОН України від 21.03.2018 року № 268, наказ МОН України від 08.10.2019 року № 1272)
№ 2	3 4	Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом О.Я. Савченко, затверджена рішенням колегії Міністерства освіти і науки України (наказ МОН України від 08.10.2019 року № 1273)

На основі навчальної програми предмета/інтегрованого курсу вчитель складає календарно-тематичне планування в довільній, зручній для використання формі, з урахуванням різноманітних високотехнологічних навчальних можливостей дистанційної форми навчання.

Календарне та поурочне планування здійснюється вчителем у довільній формі, у тому числі з використанням різноманітних електронних/інтерактивних джерел тощо. Формат, обсяг, структура, зміст та оформлення календарних планів є індивідуальною справою вчителя. За рішенням педагогічної ради при оцінюванні учнів 3-4 класів дозволяється враховувати результати їх навчання з відповідних предметів (мистецтво, фізична культура та ін.) у позашкільних закладах.

Години навчальних предметів інваріантної та варіативної складових навчального плану, що позначені дробовим числом (0,5, 1,5...) викладаються впродовж всього навчального року: ціла частина – щотижня, дробова (0,5) - по 1 годині через тиждень. Варіативна складова навчального плану використана із врахуванням індивідуальних особливостей учнів, їх здібностей та освітніх запитів учнів та їх батьків. Варіативна складова навчального плану використовується для поглиблення знань з предметів інваріантної складової, а саме у 2-4 класах з Інформатики додано + 1 год.

Автономія вчителя у школі забезпечується академічною свободою, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково-педагогічну та наукову діяльність, вільним вибором форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі, розробленням та впровадженням авторських навчальних програм, проєктів, освітніх методик і технологій, методів і засобів, насамперед методик компетентнісного навчання.

Звертаємо увагу на те, що відповідно до вимог Державного стандарту початкової освіти в навчальних програмах з усіх предметів і курсів передбачено 20% резервного часу. При складанні календарно-тематичного планування учитель може використовувати його на свій розсуд, наприклад, для вдосконалення вмінь, дослідження місцевого середовища (довкілля), у якому мешкають діти, краєзнавчих розвідок, дослідницько-пізнавальних проєктів та екскурсій, зокрема з ініціативи дітей. Педагог на навчальному сайті створює умови для проєктної діяльності учнів, здійснення спостережень, досліджень, виконання практико орієнтованих завдань протягом навчального року. Вибір змісту і форм організації такої навчально-пізнавальної практики педагог визначає самостійно.

Фактичне виконання навчальної програми одночасно фіксується в Електронному класному журналі на навчальному сайті школи (й одночасно електронному щоденнику в Батьківському кабінеті) відповідно до Інструкції щодо заповнення Класного журналу для 1-4-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом МОН України від 08.04.2015 року № 412, та з урахуванням методичних рекомендацій щодо заповнення Класного журналу для 1-4-х класів загальноосвітніх навчальних закладів (лист МОН України від 21.09.2015 року № 2/2-14-1907-15 та лист МОН України від 22.05.2018 року № 1/9-332).

Новий Державний стандарт початкової освіти, регламентуючи свободу педагогічних спільнот у виборі шляхів навчання, виховання і розвитку школярів, відкриває для нашої школи можливість вибору та створення власного освітнього простору з урахуванням індивідуального підходу до особистості учня, сприяння розвитку його/її «Персоналіті». Пріоритети нового Державного стандарту передбачають реалізацію ідеї інтеграції; дослідницький підхід до формування умінь; конструювання знань, а не лише їх відтворення; організацію пошуку інформації з різних джерел; розвиток критичного мислення, творчості, засад «тайм-менеджменту» тощо.

Мовно-літературна освітня галузь

Рідномовна освіта (українська мова і література)

Освітню програму з рідномовної освіти створено на основі Державного стандарту початкової освіти.

Метою рідномовної освіти для загальної середньої освіти є розвиток здатності спілкуватися українською мовою для духовного, культурного й національного самовияву, послуговуватися нею в особистому і суспільному житті, у міжкультурному діалозі, бачити її передумовою життєвого успіху; плекання здатності спілкуватися рідною мовою (якщо вона не українська); формування шанобливого ставлення до культурної спадщини; збагачення

емоційно-чуттєвого досвіду.

Відповідно до окресленої мети, головними **завданнями** рідномовної освіти у початковій школі є:

- виховання стійкої мотивації до читання та прагнення вдосконалювати своє мовлення;
- сприяння індивідуальному самовияву учнів та взаємодії між ними через розвиток комунікативних умінь, зокрема діалогічного мовлення, театралізацію;
- розвиток уміння вдумливого читання і базових правописних умінь;
- збагачення духовного світу учнів через естетичне сприймання творів художньої літератури та медіапродуктів;
- розвиток уяви та творчого мислення учнів за допомогою творів літератури та мистецтва, медіатекстів, театралізації, гри;
- формування умінь опрацьовувати тексти різних видів (художні, науково-популярні, навчальні, медіатексти);
- розвиток здатності спостерігати за мовними явищами, експериментувати зі звуками, словами, фразами, зокрема і в мовних іграх, для опанування початкових лінгвістичних знань і норм української мови;
- створення сприятливого мовного середовища у школі, зокрема й через пізнання сучасної дитячої літератури різної тематики та жанрів.

Відповідно до окреслених завдань, у початковому курсі рідномовної освіти виокремлено такі **змістові лінії**: «Взаємодіємо усно», «Читаємо», «Взаємодіємо письмово», «Досліджуємо медіа», «Досліджуємо мовлення», «Театралізуємо».

Комунікативна компетентність, зокрема вільне володіння українською мовою та спілкування рідною мовою (якщо вона не українська), виявляється в безпосередньому та опосередкованому спілкуванні.

Для формування комунікативної компетентності в умовах безпосереднього спілкування програма пропонує розгортати навчальну діяльність у межах змістової лінії **«Взаємодіємо усно»** (мовець / слухач – слухач / мовець). Ця змістова лінія передбачає залучення учнів до дій зі сприймання, перетворення, виокремлення, аналізу й інтерпретації, оцінювання та використання усної інформації в реальній мовленнєвій практиці (бесіда, дискусія у класі, мікродискусія в групі, обговорення в парі тощо).

Для становлення комунікативної компетентності в умовах опосередкованого спілкування (на відстані у просторі та часі) запропоновано змістові лінії **«Читаємо»** (читач – автор), **«Взаємодіємо письмово»** (автор – читач), **«Досліджуємо медіа»** (читач / глядач / слухач – автор). Ці змістові лінії забезпечують здобуття досвіду опосередкованого спілкування, опанування кола знань (понять, уявлень) та вмінь, що дають змогу учням удосконалювати комунікативну компетентність.

Змістова лінія **«Читаємо»** спрямована на розвиток мотивації дітей до читання, залучення їх до читацької діяльності, яка ґрунтується на учнівській ініціативності та самостійності у доборі текстів для читання та інтерпретації прочитаного. Під час читання учні розвивають уміння сприймати та аналізувати текст, оцінювати прочитане та перетворювати інформацію, уявляти, мислити творчо.

Змістова лінія **«Взаємодіємо письмово»** передбачає залучення учнів до реальної писемної практики, зокрема за допомогою цифрових пристроїв та в режимі онлайн. Результатом такої роботи є базові вміння створювати писемні висловлювання у реальному та віртуальному просторі та редагувати їх.

Змістова лінія **«Досліджуємо медіа»** передбачає ознайомлення школярів з основами медіаграмотності. Діти формують уявлення про межу між реальним світом і світом мас-медіа. Вони вчаться інтерпретувати, аналізувати, оцінювати медіатексти (фільм, мультфільм, реклама, фотографія тощо) та створювати прості медіапродукти. Змістова лінія **«Досліджуємо медіа»** пропонує інструмент для активного критичного освоєння комунікативного медіасередовища.

Змістова лінія **«Досліджуємо мовлення»** забезпечує дослідження мовних закономірностей і формування на цій основі свідомих мовленнєвих умінь (орфоепічних, лексичних, граматичних, правописних, стилістичних, словотвірних). Також у межах цієї змістової лінії учні опановують виражальні засоби художніх текстів, що в цілому сприяє творенню індивідуального стилю мовлення.

Змістова лінія **«Театралізуємо»** слугує розвитку комунікативних умінь учнів, зокрема вміння моделювати різні ситуації спілкування, обирати відповідні комунікативні стратегії, досліджувати несловесні засоби спілкування. Увага до несловесних засобів приділятиметься і в змістових лініях **«Взаємодіємо усно»** та **«Досліджуємо медіа»**, а сам прийом театралізації може використовуватися й у змістовій лінії **«Читаємо»**.

Специфіка змістової лінії **«Театралізуємо»** пов'язана з формуванням уявлення про театр як місце, де учні здобувають досвід співчуття та співпереживання. Тому в межах змістової лінії **«Театралізуємо»** учні досліджують чужу (глядач) та власну (актор) експресію. Ця змістова лінія передбачає залучення учнів до сценічної творчості, в умовах якої школярі набувають акторського досвіду, зокрема імпровізації, що забезпечує розвиток у дитини емоційного інтелекту, творчого мислення, самосвідомості й самоєфективності, уміння мобілізувати інших, ініціативності, уміння долати бар'єри, пов'язані з неоднозначністю, невизначеністю та ризиками, співпрацювати з іншими особами.

Іншомовна освіта (англійська мова)

Метою іншомовної освіти для загальної середньої освіти є формування іншомовної комунікативної компетентності для безпосереднього та

опосередкованого міжкультурного спілкування, що забезпечує розвиток інших ключових компетентностей і задоволення різних життєвих потреб дитини.

Відповідно до окресленої мети, головними завданнями іншомовної освіти у початковій школі є:

- здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених цією програмою;
- розуміти на слух зміст автентичних текстів;
- читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту;
- здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань;
- адекватно використовувати досвід, набутий під час вивчення рідної мови та інших навчальних предметів;
- використовувати в разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів;
- критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб;
- висловлювати свої думки, почуття та ставлення;
- ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування;
- обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб;
- ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.

Зміст навчання забезпечується єдністю предметного, процесуального та емоційно-ціннісного компонентів і створюється на засадах опанування іноземної мови в контексті міжкультурної парадигми, що передбачає ознайомлення з культурою народу, чію мову вивчають учні. Такий підхід зумовлює формування готовності до міжкультурної комунікації в межах типових сфер, тем і ситуацій спілкування, визначених навчальною програмою. На кінець 2-го класу учні загальноосвітніх навчальних закладів досягають рівня Pre-A1, а на кінець 4-го класу – рівня A1. Ці рівні характеризують результати навчальних досягнень у кожному виді мовленнєвої діяльності та узгоджуються із «Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти»¹.

Відповідно до мети ішомовної освіти та завдань у початковій школі, виокремлено такі **змістові лінії**: «Сприймання на слух», «Зорове сприймання», «Усна взаємодія», «Усне висловлювання», «Писемна взаємодія», «Писемне висловлювання», «Онлайн взаємодія».

Іншомовна комунікативна компетентність виявляється в безпосередньому та опосередкованому міжкультурному спілкуванні. Для формування комунікативної компетентності в умовах безпосереднього спілкування програма пропонує розгортати навчальну діяльність у межах змістових ліній **«Сприймання на слух»**, **«Усна взаємодія»**, **«Усне висловлювання»**. Змістова лінія **«Сприймання на слух»** передбачає залучення учнів до дій зі сприймання коротких простих запитань, тверджень, вказівок, інструкцій та реагування на них вербально і/ або невербально. Змістова лінія **«Усна взаємодія»** спрямована на розвиток умінь розпізнавати знайомі слова повсякденного вжитку у знайомому контексті; ставити запитання та давати відповіді про себе та щоденні справи. Змістова лінія **«Усне висловлювання»** передбачає творення коротких фраз про себе, надавання базової персональної інформації (наприклад, ім'я, адреса, родина, національність).

Для становлення комунікативної компетентності в умовах опосередкованого спілкування (на відстані в просторі та часі) запропоновано змістові лінії **«Зорове сприймання»** (читач – автор), **«Писемна взаємодія»**, **«Писемне висловлювання»**, **«Онлайн взаємодія»**. Усі перелічені змістові лінії забезпечують для учня здобуття досвіду опосередкованого спілкування та опанування низки комунікативних умінь, що дасть змогу учням розвивати комунікативну компетентність. Змістова лінія **«Зорове сприймання»** передбачає сприймання та розпізнавання знайомих слів у супроводі малюнків. У рамках змістової лінії **«Писемне висловлювання»** учні навчаються писати короткі фрази для надання базової інформації. Результатом опрацювання змістової лінії **«Онлайн взаємодія»** є оволодіння вміннями встановлювати базовий соціальний контакт онлайн, вживаючи найпростіші ввічливі форми вітання та прощання, та розмішувати прості твердження про себе у форматі онлайн.

Математична освітня галузь

Освітня програма з математики для 1 – 4 класів спрямована на формування в учнів математичної ключової і предметної компетентностей, реалізацію мети та загальних цілей освітньої галузі, визначених у Державному стандарті початкової освіти (далі Стандарт).

При конструюванні програми головний акцент зроблено на реалізацію компетентнісного підходу у викладанні математики. Визначальними у структурі програми є обов'язкові та очікувані результати навчання на кінець другого та четвертого класів.

Такий підхід дає можливість чітко бачити, якими компетентностями мають оволодіти молодші школярі на першому та другому циклах початкової освіти, а вчитель не мусить концентрувати свою увагу на вивченні однакового для всіх обсягу і змісту матеріалу, залишаючи за собою право його вибору з урахуванням вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб учнів шляхом розроблення власної освітньої програми.

Метою математичної освітньої галузі Стандарт визначає «розвиток математичного мислення дитини, здатностей розуміти й оцінювати математичні факти й закономірності, робити усвідомлений вибір, розпізнавати в повсякденному житті проблеми, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів, моделювати процеси та ситуації для вирішення проблем».

У відповідності із загальними цілями найважливішими завданнями навчання математики можуть бути:

- формування здатності розпізнавати серед повсякденних проблем ті, які можна розв'язати із застосуванням математичних методів та способів;
- розвиток уміння здійснювати дослідження, аналіз, планування послідовності дій для розв'язання повсякденних проблем математичного змісту, зокрема й сюжетних задач;
- формування та розвиток усвідомлених і міцних обчислювальних навичок;
- вироблення вміння описувати побачене, почуте, прочитане за допомогою простих математичних моделей;
- формування відповідального ставлення щодо висування гіпотез, їх оцінки, доведення або спростування, обґрунтування свого вибору;
- вироблення досвіду дослідження просторових відношень, форм об'єктів навколишнього світу, конструювання площинних та об'ємних геометричних фігур;
- вироблення вміння сприймати, перетворювати та оцінювати отриману інформацію, використовуючи різні джерела, у тому числі й засоби інформаційно-комунікаційних технологій.

У початковому курсі математичної освіти відповідно до зазначеної мети і сформульованих завдань виділено такі змістові лінії: **«Лічба»**, **«Числа. Дії з числами»**, **«Вимірювання величин»**, **«Просторові відношення. Геометричні фігури»**, **«Робота з даними»**.

У межах змістових ліній **«Лічба»**, **«Числа. Дії з числами»** здійснюється формування поняття числа, насамперед, розуміння учнями принципу утворення різних видів чисел (натуральних одноцифрових, натуральних багатоцифрових, дробових тощо) та способів виконання дій з цими числами – порівняння, додавання, віднімання, множення та ділення. Крім того, розгортається робота з дослідження законів і властивостей, способів виконання арифметичних дій під час розв'язання повсякденних проблем математичного змісту, зокрема й сюжетних задач. У рамках змістової лінії **«Вимірювання величин»**, опираючись на суб'єктний досвід та навички дослідницької роботи, молодші школярі вчаться *вимірювати величини* довжини, маси, температури, часу, місткості (об'єму) за допомогою підручних засобів і вимірювальних приладів, оперувати грошима.

Разом з тим, учні виконують перетворення, порівняння, додавання і віднімання іменованих чисел, розв'язують повсякденні проблеми математичного змісту, в тому числі й сюжетні задачі, використовуючи різні одиниці вимірювання величин.

У процесі навчальної роботи з різного роду величинами виокремлюється також і *робота з геометричним матеріалом*, дослідження просторових відношень та геометричних фігур різних форм, конструювання площинних та об'ємних фігур з підручного матеріалу, створення макетів реальних та уявних об'єктів різних конструкцій, виконання простих завдань, описаних у математичних текстах, в т.ч. й сюжетних задачах геометричного змісту (змістова лінія «**Просторові відношення. Геометричні фігури**»).

Формування в учнів уміння аналізувати повсякденні проблеми математичного змісту потребує оволодіння ними *математичним моделюванням* як прийомом *діяльності* при дослідженні реальних об'єктів і процесів та при розв'язуванні навчально - пізнавальних і практико зорієнтованих задач, використовуючи різні джерела інформації, в тому числі й засоби інформаційно-комунікаційних технологій.

З прикладами так званих «фізичних» моделей школярі зустрічаються ще в дошкільні: іграшки, що оточують дитину, фотографія людини, глобус та ін., а математичне моделювання – це створення моделей та їх дослідження засобами математики.

З 1-го класу учнів варто привчати до роботи з різного виду *простими математичними моделями*, оскільки вони так чи інакше допомагають виділити, впорядкувати, проаналізувати та зафіксувати дані (подані в умові задачі, зібрані за допомогою опитувальника тощо). Ця робота розгортається у межах змістової лінії «**Робота з даними**».

Таким чином, упродовж двох циклів навчання математики у поєднанні з іншими освітніми галузями у здобувачів початкової освіти здійснюватиметься формування знань, умінь, ставлень, що є сутністю компетентнісного підходу, для забезпечення подальшої здатності успішно навчатися, усвідомлюючи роль математичних знань та вмінь в особистому і суспільножиттєвому житті людини.

Природнича освітня галузь

Метою природничої освітньої галузі для загальної середньої освіти є формування наукового мислення та культури дослідження; розвиток системних уявлень про цілісність та розмаїття природи, утвердження принципів сталого розвитку, ефективної, безпечної і природоохоронної поведінки в дошкільній.

Відповідно до окресленої мети, головними **завданнями** природничої освітньої галузі у початковій школі є:

- виховання любові та шанобливого ставлення до природи рідного краю, України, планети Земля;
- формування екологічно й етично обґрунтованої поведінки у природі, залучення до участі у природоохоронних акціях;

- розвиток зацікавлення до пізнання природи, оволодіння способами навчально-пізнавальної діяльності, елементарними дослідницькими вміннями (через експерименти, спостереження);

- поступове формування уявлень про природничо-наукову картину світу через поглиблення початкових знань про природні об'єкти і явища, взаємозв'язки в системі «нежива природа – жива природа», про залежність людини від стану навколишнього середовища та її вплив на нього.

Відповідно до зазначених мети і завдань, виокремлено такі **змістові лінії**: «Я пізнаю природу», «Я у природі», «Я у рукотворному світі».

Змістова лінія **«Я пізнаю природу»** спрямована на формування дослідницьких умінь школярів через підтримку допитливості та інтересу до спостережень, експериментів та моделювання для пошуку відповідей на запитання про навколишній світ.

Змістова лінія **«Я у природі»** передбачає розвиток уявлень молодших школярів про об'єкти та явища природи, встановлення зв'язків між неживою і живою природою, формування бережливого ставлення до природи; вироблення навичок екологічно доцільної поведінки в довкіллі.

Змістова лінія **«Я в рукотворному світі»** спрямована на формування загальних уявлень про світ, створений людиною, понять про взаємозв'язки людини і природи, слугує джерелом натхнення для пошуку та втілення дитячих винахідницьких ідей та проектів.

Провідна роль у вивченні природничої освітньої галузі належить дослідженням (спостереженням, експериментам), екскурсіям, природоохоронній та проектній діяльності школярів.

Технологічна освітня галузь

Метою технологічної освітньої галузі для загальної середньої освіти є формування в учня/ учениці здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій без шкоди для середовища, до використання технологій для власної самореалізації, культурного й національного самовияву.

Відповідно до окресленої мети, головними **завданнями** технологічної освітньої галузі у початковій школі є:

- залучення учнів до різних видів діяльності, формування вмінь для створення виробу від творчого задуму до його втілення в готовий результат;

- формування в учнів культури праці та побуту, навичок раціонального ведення домашнього господарства, задоволення власних потреб та потреб інших, відповідальності за результати власної діяльності;

- формування вміння ефективно використовувати природні матеріали з турботою про навколишнє середовище;

- створення умов для практичного і творчого застосування традицій і сучасних ремесел.

Зміст технологічної освітньої галузі в початкових класах структурується за такими **змістовими лініями**: «Технічна творчість і техніка», «Світ технологій», «Світ ремесел», «Побут».

Змістові лінії, які систематизують очікувані результати навчання, спрямовані на формування ключових компетентностей учнів.

Змістова лінія «**Технічна творчість і техніка**» спрямована на залучення учнів до творчої діяльності у процесі конструювання та моделювання під час самостійної або колективної роботи з конструктором. Процес конструювання з готових деталей (моделей) конструктора має на меті сприяти розвитку просторової уяви й елементів творчого та технічного мислення учнів, через читання і зіставлення малюнків, графічних зображень, за якими учні складатимуть конструкції. Учні виконуватимуть макетування об'ємних моделей транспортних засобів, будинків, веж, роботів тощо.

Пропоновані умови: персональний доступ учня / учениці до деталей конструкторів, відповідних графічних зображень схем для конструювання простих моделей; матеріалів для виготовлення та оздоблення виробу

Змістова лінія «**Світ технологій**» має на меті формувати в учнів здатність планувати власну діяльність у процесі вивчення конструкційних матеріалів – від розпізнавання їх на дотик до аргументованого добору для створення виробу, виконувати найпростіші способи їх обробки. Важливою умовою засвоєння цієї лінії є формування в учнів здатності розуміти і дотримуватися послідовності у виготовленні виробів, аргументувати обрану послідовність у роботі. У процесі роботи з матеріалами провідними операціями будуть: різання ножицями, склеювання, зв'язування стрічок тощо.

Пропоновані умови: персональний доступ учня / учениці до матеріалів, технологічних карток (схем), необхідних для виготовлення виробу, інструментів та пристосувань, довідникових посібників (книжки з ілюстраціями до творів, набори малюнків до мультфільмів тощо). Перегляд та обговорення відеофільмів про виробництво. Перегляд та обговорення фільмів (мультфільмів), у яких висвітлюється повторне та економне використання матеріалів.

Змістова лінія «**Світ ремесел**» має на меті формувати в учнів ставлення до творів декоративно-ужиткового мистецтва та ремесел як культурної спадщини українського народу, а також вміння створювати та оздоблювати прості вироби за зразком чи власним задумом, із застосуванням традиційних ремесел або технік декоративно-ужиткового мистецтва. У процесі роботи провідними операціями будуть: різання ножицями, склеювання, зв'язування, різьблення, ліплення тощо.

Пропоновані умови: персональний доступ учня / учениці до виробів, виготовлених традиційними та сучасними ремеслами; матеріалів, інструментів та пристосувань, каталогів, фотографій тощо. Перегляд та обговорення фільмів (мультфільмів), у яких висвітлюються технології традиційних та сучасних

ремесел. Відвідування (реально чи віртуально) майстерень народних умільців, музеїв декоративно-ужиткового мистецтва.

Змістова лінія «Побут» має на меті формувати практичні навички організації власної життєдіяльності, розв'язувати практичні завдання у власному побуті, планувати та реалізовувати найпростіші трудові дії (ремонт іграшок, книжок, догляд за рослинами, домашніми тваринами; приготування страв за рецептами; догляд за одягом та взуттям).

Пропоновані умови: персональний доступ учня / учениці до матеріалів, інструментів та пристосувань; об'єктів (іграшок, книжок тощо). Перегляд та обговорення фільмів (мультфільмів), у яких висвітлюються найпростіші дії щодо самостійності в побуті.

Технологічна освітня галузь базується на практичній діяльності учнів. На кожному занятті передбачено виконання практичної роботи. Об'єкти праці для виготовлення учитель/ учителька добирає, спираючись на побажання учнів.

Інформатична освітня галузь

Метою інформатичної освітньої галузі для загальної середньої освіти є формування в учня/ учениці здатності до вирішення проблем із використанням цифрових пристроїв, інформаційно-комунікаційних технологій та критичного мислення для розвитку, творчого самовираження, власного та суспільного добробуту; безпечна та відповідальна діяльність в інформаційному суспільстві.

Відповідно до окресленої мети, головними **завданнями** інформатичної освітньої галузі у початковій школі є:

- формування відповідальної позиції цифрового громадянина, навичок безпечного й етичного користування цифровими пристроями та мережами;
- формування початкових умінь розрізняти інформацію різних видів та працювати з нею за допомогою цифрових пристроїв чи без них;
- формування початкових умінь визначати, знаходити та зберігати інформацію, необхідну для розв'язання життєвих проблем (навчання, гри тощо), за допомогою цифрових пристроїв, мереж та без них, самостійно та під час групової взаємодії; розрізняти правдиву і неправдиву інформацію різних видів;
- налагодження комунікації за допомогою цифрових пристроїв та мереж для спільної творчості, співпраці, навчання, гри;
- формування початкових умінь створювати електронні тексти (зображення, відео, звуки, програми тощо) за допомогою цифрових пристроїв;
- формування вмінь презентувати себе, власну творчість, ідеї, створені продукти та інші результати індивідуальної та групової діяльності за допомогою цифрових пристроїв.

Реалізація поставленої мети та завдань у початковій школі відбувається за **змістовими лініями** “Я у світі інформації (Дані. Інформація. Моделі)”, “Моя цифрова творчість”, “Комунікація та співпраця”, “Я і цифрові пристрої”, “Відповідальність та безпека в інформаційному суспільстві”.

У рамках змістової лінії **“Я у світі інформації (Дані. Інформація. Моделі)”** формуються початкові вміння розпізнавати, знаходити, свідомо відбирати, зберігати та опрацьовувати просту інформацію за допомогою цифрових пристроїв та без них. Розпізнавання правдивої і неправдивої інформації в усіх її виявах (текст, зображення, звук тощо) необхідне для формування критичного мислення, що сприяє безпеці в інформаційному просторі дитини. Початкові уявлення про моделі реалізуються через визначення істотних і неістотних властивостей об’єктів та створення на основі цього простих моделей об’єктів.

Змістова лінія **“Моя цифрова творчість”** розкривається через практичну діяльність (індивідуальну і групову) зі створення простих інформаційних продуктів (програм, текстів, зображень, відео, звуків, тощо) за допомогою цифрових пристроїв та програм для творчого самовираження, презентації себе і продуктів власної діяльності, вирішення завдань інших освітніх галузей.

В основі змістової лінії **“Комунікація та співпраця”** – ознайомлення із доступними для дитини засобами цифрової та безпосередньої комунікації для гри, спілкування, навчання, отримання нової інформації; використання безпечного онлайн-ового чи офлайн-ового середовища для цього. В умовах роботи у групі учні мають навчитися окреслювати цілі індивідуальної та групової діяльності, розподіляти ролі в межах групи, оцінювати здобутий результат, аналізувати помилки та усувати їх, доброзичливо взаємодіяти безпосередньо та в мережах.

Змістова лінія **“Я і цифрові пристрої”** реалізовується через усвідомлення і розпізнавання тих завдань, які можна розв’язати за допомогою цифрових пристроїв, виходячи з їхніх функціональних можливостей (фотографувати, записувати, слухати, відображати, опрацьовувати інформацію тощо). До основних умінь, які формуються через цю змістову лінію, належать розпізнавання простих програмних і технічних несправностей та вміння усувати їх самостійно чи з допомогою дорослих, розуміти обмеження та переваги пристроїв стосовно виконуваних завдань, усвідомлювати, що машини можуть імітувати інтелектуальну діяльність. Ця змістова лінія охоплює вміння організувати власний робочий простір на фізичному та простому програмному рівні для збереження здоров’я, доброго самопочуття та ефективної діяльності учня/ учениці.

Змістову лінію **“Відповідальність та безпека в інформаційному суспільстві”** спрямовано на створення безпечних умов для учня / учениці під час роботи з цифровими пристроями і в мережах, що передбачає захист особистої інформації, формування принципів етичного, доброзичливого та відповідального

спілкування через мережі, навички і можливості захисту власного інформаційного простору, фізичного та психологічного здоров'я. У рамках цієї змістової лінії в учнів формується відповідальне та шанобливе ставлення до власної та чужої інформаційної діяльності, яке на рівні початкової школи виявляється, зокрема, і через зазначення власного авторства, посилення на авторство інших, а також через усвідомлення шкоди від списування.

Вказані змістові лінії передбачають можливу інтеграцію інформатичної освітньої галузі з іншими освітніми галузями через розв'язування дослідницьких завдань, формування наскрізних умінь учнів, інформатичної грамотності та культури.

Соціальної та здоров'язбережувальна освітня галузь

Метою соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі для загальної середньої освіти є становлення самостійності учня / учениці, його / її соціальної залученості та активності через формування здорового способу життя, розвиток підприємливості, здатності до співпраці в різних середовищах, впевненості в собі та доброчесності для безпеки, добробуту та сталого розвитку.

Відповідно до окресленої мети, головними **завданнями** соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі у початковій школі є:

- формування у школярів стійких переконань щодо цінності життя, здоров'я і безпеки для себе і тих, хто його / її оточує;
- виховання дбайливого та усвідомленого ставлення до власного здоров'я і безпеки;
- розвиток потреби самопізнання та самовдосконалення;
- формування в учнів сталої мотивації до здорового способу життя;
- формування свідомого прагнення дотримуватися безпечної, здорової та етичної поведінки для поліпшення добробуту;
- розвиток уміння ухвалювати рішення в повсякденних ситуаціях з користю для безпеки та здоров'я;
- сприяння індивідуальному розвитку самостійності, підприємливих якостей та поведінки свідомого споживача;
- формування вміння вчитися без шкоди для здоров'я;
- створення сприятливого безпечного та здорового середовища в школі.

Зміст соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі структуровано за трьома **змістовими лініями**: «Безпека», «Здоров'я», «Добробут».

Змістова лінія **«Безпека»** передбачає розвиток умінь безпечної поведінки вдома, школі та у природному й техногенному середовищі, прогнозування наслідків небезпечних дій, визначення впливів на вибір безпечної поведінки, дотримання правил (дорожнього руху, використання побутової техніки і

побутової хімії тощо) та відповідального ставлення до особистої безпеки й безпеки інших.

Змістова лінія «Здоров'я» спрямована на формування в учнів здоров'язбережувальної компетентності і поведінки через набуття навичок здорового способу життя, розвиток позитивної самооцінки, критичного мислення, умінь ухвалювати зважені рішення, відповідально ставитися до власного здоров'я та здоров'я тих, хто поряд, і протидіяти негативним соціальним чинникам.

Змістова лінія «Добробут» забезпечує розвиток етичної поведінки в соціумі, вміння вчитися і формування позитивного ставлення до навчання, усвідомлення важливості здорового способу життя для добробуту, розвиток підприємливості і споживчої культури для оптимального використання ресурсів та забезпечення добробуту, орієнтацію учнів на відповідальне ставлення до безпеки та здоров'я як до найважливіших життєвих цінностей.

Навчальний матеріал змістових ліній реалізується наскрізно в кожній темі через взаємоінтеграцію і взаємодоповнення.

Громадянська та історична освітня галузь

Метою громадянської та історичної освітньої галузі для загальної середньої освіти є створення умов для формування в учня / учениці початкової школи власної ідентичності та готовності до змін через усвідомлення своїх прав і свобод, осмислення зв'язків між історією і теперішнім життям; плекання активної громадянської позиції на засадах демократії та поваги до прав людини, набуття досвіду співжиття за демократичними процедурами.

Відповідно до окресленої мети, головними **завданнями** громадянської та історичної освіти у початковій школі є:

- здобуття знань про сучасність і минуле своєї родини, місцевої громади, Батьківщини, людства, формування відповідного віковим можливостям розуміння змісту пам'ятних для себе та для громадян України подій;
- сприяння початковому усвідомленню власної гідності, цінності свободи і прав людини, своєї належності до родини, місцевої та шкільної громад, українського народу, вироблення відповідального ставлення до власної діяльності та діяльності інших;
- формування умінь орієнтуватися в історичному часі та соціальному просторі, знаходити та опрацьовувати доступну для себе суспільну інформацію, пояснювати її зміст та передавати породжені нею враження і думки;
- удосконалення набутих дітьми в дошкільному віці позитивних моделей поведінки у громадських місцях та опанування нових, пов'язаних із діяльністю школяра / школярки;
- розвиток здатності обстоювати власну думку та приймати інших, вирізняти вияви нерівності, несправедливості та дискримінації;

- створення умов для набуття успішного досвіду конструктивної взаємодії та громадянської поведінки, формування емоційно-ціннісного компоненту громадянської культури особистості.

Для формування ідентичності та громадянської компетентності учнів програма пропонує опанувати потрібні для цього знання і вміння, виробляти навички громадянської поведінки та виховувати громадянські чесноти в межах таких **змістових ліній**: «Я – Людина», «Я серед людей», «Моя культурна спадщина», «Моя шкільна і місцева громади», «Ми – громадяни України. Ми – європейці».

Змістова лінія **«Я – Людина»** передбачає залучення учня / учениці до опрацювання та використання для самоідентифікації елементарної інформації про людину як унікальну у Всесвіті істоту, яка творить себе як особистість, формує свій характер і розвиває цінні якості у процесі пізнавальної і трудової діяльності. Навчання в межах цієї змістової лінії сприяє самопізнанню учнів, усвідомленню власних потреб, уподобань, здібностей та інтересів, заохочує обирати цілі особистісного зростання (бути відповідальним, чесним тощо), допомагає початковому усвідомленню гідності та неповторності будь-якої людини.

Змістова лінія **«Я серед людей»** забезпечує усвідомлення ролі зв'язків, які існують між людьми, значення рідні, друзів, приятелів, спільнот, з якими дитина себе ідентифікує. Навчання в межах цієї змістової лінії сприяє набуттю досвіду громадянської поведінки та свідомому виборові норм і моделей поведінки, часто за певними взірцями.

Змістова лінія **«Моя культурна спадщина»** дає змогу учнівству усвідомити свою вкоріненість у національну, а також рідну за етнічним походженням культуру, в європейську цивілізацію. Учні/ учениці отримують можливість дослідити місцеві пам'ятки, пізнати традиції та минуле своєї родини, рідної етнічної групи, нації. Навчання в межах цієї змістової лінії сприяє розумінню значущості та різноманітності культурних надбань людства, формуванню умінь пізнавати минуле.

Лінія **«Моя шкільна і місцева громади»** забезпечує розуміння учнем/ ученицею базових норм шкільного та місцевого громадського життя, дає йому/ їй змогу посильно долучатися до їх відтворення та модернізації. Пізнання шкільних і місцевих традицій, ознайомлення з громадянськими вчинками земляків, діяльністю шкільної адміністрації, місцевих органів влади та добровільних асоціацій, зорієнтованих на громадські справи, сприяє набуттю учнями первинного досвіду громадянської дії, демократичної поведінки та конструктивної взаємодії, впливає на формування емоційно-ціннісного компонента громадянської культури дитини. Навчання в межах цієї змістової лінії забезпечує вироблення вмінь висловлювати та обстоювати свою думку та приймати інших, висувати власні ініціативи, планувати й організувати посильні для дітей молодшого шкільного віку громадські справи.

Змістова лінія «*Ми – громадяни України. Ми – європейці*» дає учневі / учениці елементарні уявлення про національну символіку та державні атрибути України, націю (народ), державу, політику, владу, ключові події в історії України, підводить до прийняття демократичних цінностей та ідей євроатлантичної інтеграції Батьківщини. У межах цієї змістової лінії на прикладі відомих історичних постатей та національних героїв школярі усвідомлюють цінності патріотизму, активної громадянської позиції, самоповаги та ін.

Змістові лінії громадянської та історичної освітньої галузі у початковій школі мають бути реалізовані оптимальними для кожного елементу змісту та навчальної цілі інтерактивними методами, із використанням інформаційних технологій.

Мистецька освітня галузь

Метою навчання мистецтва для загальної середньої освіти є формування культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті; плекання пошани до національної і світової мистецької спадщини.

Відповідно до окресленої мети, головними **завданнями** навчання мистецтва у початковій школі є:

- збагачення духовного світу учня / учениці під час сприймання мистецтва та художньої творчості; виховання шани до національної і світової культурної спадщини;
- набуття досвіду творення художніх образів через опанування елементарними мистецькими вміннями; розвиток загальних і спеціальних мистецьких здібностей;
- розкриття творчого потенціалу особистості; стимулювання художньо-образного мислення, художніх інтересів; виховання естетичного смаку; сприяння творчому самовияву та розвитку індивідуального стилю учня / учениці через мистецтво;
- розвиток уміння інтерпретувати твори мистецтва, висловлювати враження та особистісне ставлення до них; засвоєння початкових знань про види мистецтва, особливості їхньої художньо-образної мови, зокрема у взаємозв'язках;
- формування вміння презентувати й оцінювати власну творчість, плекання потреби у самовдосконаленні;
- формування вміння взаємодіяти з іншими через мистецтво, виявляти зв'язки мистецтва з природним і соціокультурним середовищем;
- виховання здатності застосовувати мистецтво для отримання задоволення та емоційного самопізнання.

Реалізація поставленої мети та завдань здійснюється за **змістовими лініями**: «Художньо-практична діяльність», «Сприймання та інтерпретація мистецтва», «Комунікація через мистецтво», які окреслюють рамкову модель досягнення загальних цілей мистецької освітньої галузі.

Змістова лінія «*Художньо-практична діяльність*» націлює на розвиток креативності та мистецьких здібностей учнів через практичне засвоєння основ художньої мови різних видів мистецтва та способів художньо-творчого самовияву. Ця змістова лінія реалізується через формування в учнів умінь застосовувати різні виражальні засоби для творення художніх образів, імпровізування та естетичного перетворення довкілля, а також формування уявлень про можливість і способи впливати на емоційний стан завдяки мистецькій діяльності.

Змістова лінія «*Сприймання та інтерпретація мистецтва*» спрямована на пізнання цінностей, що несуть твори мистецтва. Її реалізація передбачає розвиток емоційної сфери учнів, збагачення естетичного досвіду, формування в них умінь сприймати, аналізувати, інтерпретувати, оцінювати мистецтво, виявляючи до нього емоційно-ціннісне ставлення, а також формування уявлень про можливість і способи впливати на свій емоційний стан завдяки сприйманню творів мистецтва.

Реалізація змістової лінії «*Комунікація через мистецтво*» націлена на соціалізацію учнів через мистецтво, усвідомлення ними свого «Я» (своїх мистецьких можливостей). Змістова лінія передбачає формування в учнів умінь презентувати себе і свої досягнення, критично їх оцінювати, взаємодіяти з іншими через мистецтво у середовищі, зокрема в різних культурно-мистецьких заходах, обговореннях тощо.

Мистецька освітня галузь може реалізуватися через інтегровані предмети або предмети за окремими видами мистецтва: наприклад, музичне мистецтво, образотворче мистецтво тощо за умови реалізації упродовж циклу навчання всіх очікуваних результатів галузі.

Фізкультурна освітня галузь

Метою цієї галузі для загальної середньої освіти є формування в учня / учениці стійкої мотивації до занять фізичною культурою і спортом та життєво необхідних рухових умінь і навичок для збереження власного здоров'я, розширення функціональних можливостей організму.

Відповідно до окресленої мети, головними **завданнями** фізкультурної освітньої галузі у початковій школі є:

- розширення рухового досвіду, вдосконалення навичок життєво необхідних рухових умінь та навичок, використання їх у повсякденній та ігровій діяльності;
- розширення функціональних можливостей організму через цілеспрямований розвиток фізичних якостей і природних здібностей;
- збереження та зміцнення здоров'я школярів;
- формування загальних уявлень про фізичну культуру, її значення в житті людини, збереженні та зміцненні здоров'я;

- формування основ здорового способу життя і створення умов для покращення фізичного і психоемоційного стану;
- формування практичних навичок щодо самостійних занять фізичними вправами та проведення активного відпочинку;
- розвиток комунікативних умінь під час занять фізичною культурою;
- формування морально-вольових якостей та позитивного ставлення до занять фізичною культурою і спортом;
- усвідомлення ролі занять спортом і Олімпійського руху для формування самоповаги, впевненості в собі, прагнення досягати успіху, дотримуючись принципів чесної гри;
- збільшення обсягу рухової активності, яка принесе радість дитині;
- формування творчих здібностей засобами фізичної культури.

Освітня програма фізкультурної освітньої галузі для 1-4 класів охоплює такі **змістові лінії**: «Базова рухова активність», «Ігрова та змагальна діяльність учнів (рухливі ігри та естафети)», «Турбота про стан здоров'я та безпеку».

Змістова лінія **«Базова рухова активність»** охоплює такі види діяльності, які спрямовані на формування життєво необхідних рухових умінь і навичок.

Змістова лінія **«Ігрова та змагальна діяльність учнів (рухливі ігри та естафети)»** пов'язана з опануванням рухливих ігор та естафет, що задовольняє потребу в руховій активності та сприяє формуванню комунікативних здібностей.

Змістова лінія **«Турбота про стан здоров'я та безпеку»** спрямована на формування свідомого ставлення до власного здоров'я та вмінь безпечної поведінки в процесі фізкультурної діяльності.

Предметом навчання у початковій школі в галузі фізичного виховання є **рухова активність із загальноосвітньою спрямованістю**.

Нові підходи до змісту занять фізичною культурою повинні орієнтувати вчителів не тільки на фізичну підготовленість, а й на розвиток особистості, на індивідуальне сприймання навчального матеріалу. Розв'язання цих завдань допускає відхід від жорсткої регламентації занять, підвищення їхньої емоційної насиченості, максимальної різноманітності форм, методів та засобів фізичного виховання, широкого використання інноваційних технологій фізичного виховання.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів, окреслених Типовими освітніми програмами.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального

матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

ОПИС ТА ІНСТРУМЕНТИ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Система внутрішнього забезпечення якості початкової освіти складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Додаток 1
 (Типова освітня програма
 Затверджена Наказом
 Міністерства освіти і науки України
 від 08.10.2019 року №1272)

Навчальний план для учнів 1-2 класів

з українською мовою навчання

(за Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом О.Я. Савченко)

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень	
		Клас	
		1	2
Мовно-літературна	Українська мова і Літературне читання	7	7
Іншомовна	Англійська мова	2	3
Математична	Математика	4	4
Природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)	Інтегрований курс «Я досліджую світ»	3	3
Технологічна	Дизайн і технології	1	1
Інформатична	Інформатика		1+1
Мистецька	Мистецтво	2	2
Фізкультурна	Фізична культура	3	3
Гранично допустиме тижневе навантаження учня		20	22
Усього		19+3	22+3

Директор філії «Початкова школа «Джерело»

Вячеслав КАРАН

(Типова освітня програма
Затверджена Наказом
Міністерства освіти і науки України
від 08.10.2019 року №1273)

Навчальний план для учнів 3-4 класи

з українською мовою навчання

(за Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом О.Я. Савченко)

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень	
		Клас	
		3	4
Мовно-літературна	Українська мова	3	3
	Літературне читання	4	4
Іншомовна	Англійська мова	3	3
Математична	Математика	5	5
Природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбе-режувальна галузі)	Інтегрований курс «Я досліджую світ»	3	3
Технологічна	Технології та дизайн	1	1
Інформатична	Інформатика	1+1	1+0,5
Мистецька	Мистецтво	2	2
Фізкультурна	Фізична культура	3	3
Гранично допустиме тижневе навантаження учня		23	23
Усього		23+3	22,5+3

Директор філії «Початкова школа «Джерело»

Вячеслав КАРАН

ОСНОВНА ТА СТАРША ШКОЛА (5-11 класи)

Типові навчальні плани, за якими розроблено навчальний план

Освітня програма розроблена на виконання Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 року № 898, Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» (для 6 - 11 класів), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 року № 1392, Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої Наказом МОН України від 19.02.2021 року № 235 та відповідно до Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого Наказом МОН України від 08.09.2020 року № 1115, Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОН України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції Наказу МОН України від 10 лютого 2021 року № 160), Положення про інституційну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого Наказом МОН України 23 квітня 2019 року № 536, Положенням про державну підсумкову атестацію учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти (Наказ МОН України від 02.01.2019 року №1369), Методичними рекомендаціями щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні (Наказ МОН № 563 від 15.05.2023 року), Листом МОН № 1/12186-23 від 16.08.23 року «Про організацію 2023/2024 навчального року в закладах загальної середньої освіти», Листом МОН № 1/12038-23 від 14.08.2023 р. «Про переліки навчальної літератури та навчальних програм, рекомендованих МОН України для використання в освітньому процесі закладів освіти у 2023/2024 навчальному році»,

№ додатку Навчального плану Школи	Класи	Варіант Типових навчальних планів, затверджених Міністерством освіти і науки України
№ 3, № 4	5-6	Додатки №1, №3 до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом МОН України від 19.02.2021 р. № 235
№ 5	7-9	Таблиця № 1 до Типової освітньої програми закладів II ступеня, затвердженої наказом МОН України від 20.04.2018 р. № 405
№ 6	10-11	Таблиця № 2 до Типової освітньої програми закладів III ступеня, затвердженої наказом МОН України від 20.04.2018 р. № 408

Освітня програма ТОВ «Центр дистанційної освіти «Джерело» визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення, які подані в навчальних планах (Додатки 3 - 6);

- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм;

- пропонується зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені публічно на офіційному веб-сайті МОН України;

- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.

Навчальний план для 5-х, 6-х та 7–9-х класів формує цілісне уявлення про зміст і структуру другого базового рівня освіти (основна школа), встановлює

погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, відповідність гранично допустимому тижневому навантаженню учнів. Навчальні плани охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну складову.

Навчальний план для 10-11-х класів розроблено відповідно до вимог Державного стандарту й містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, варіативну складову, а також передбачає години на факультативи. На вивчення базових предметів зазначено мінімальну кількість тижневих годин, що мають забезпечити досягнення рівня очікуваних результатів навчання учнів згідно з державними вимогами Державного стандарту, які доповнені годинами з варіативної складової.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати навчання за програмою:

- Базова середня освіта (основна школа) здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.
- Повна середня освіта (старша школа) здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали Державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття середньої освіти в старшій школі цього ж навчального року.

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до Школи, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, Свідоцтвом про здобуття початкової освіти). У разі відсутності результатів річного оцінювання з

будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання впродовж першого семестру навчального року.

Повноцінність базової середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових. Враховуючи індивідуальні освітні потреби учнів конкретизовано варіативну складову навчального плану, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової та факультативи. Варіативна складова навчального плану сформована із врахуванням індивідуальних особливостей учнів, їх здібностей та освітніх запитів учнів та їх батьків. Зміст варіативної складової індивідуального робочого навчального плану обговорено та погоджено на засіданні педагогічної ради (*Протокол № 1 від 23 серпня 2023 року*).

На вивчення базових предметів зазначено мінімальну кількість тижневих годин, що мають забезпечити досягнення рівня очікуваних результатів навчання учнів згідно з державними вимогами Державного стандарту, які доповнені годинами з варіативної складової. За модульним принципом реалізується зміст базового предмета «Фізика і астрономія». Розподіл годин між модулем Фізики і модулем Астрономії здійснюється відповідно до навчальної програми, що передбачає ці два компоненти об'єднати в єдиний навчальний предмет «Фізика і астрономія», не втрачаючи при цьому своєрідності кожного з цих складників. Враховуючи це, фізичний та астрономічний складники викладаються інтегровано. Вивчення Екології у 10-11-х класах здійснюється інтегровано з Біологією.

Школою з урахуванням матеріально-технічного, навчально-методичного та кадрового забезпечення, навчальних інтересів учнів та побажань батьків, - на 2023-2024 навчальний рік обрано варіант організації освітнього процесу в 10-11-

х класах, який містить перелік базових предметів, що включає окремі предмети суспільно-гуманітарного та математично-природничого циклів.

До базових предметів у 10-11-х класах належать: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Англійська мова», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», «Математика», «Фізика і астрономія», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист Вітчизни».

Реалізація змісту освіти в 10-11-х класах, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами («Інформатика», «Технології», «Мистецтво»), що вивчаються на рівні стандарту. У 2023-2024 навчальному році (на перехідному етапі до повної профілізації старшої школи) із запропонованого переліку учень 10-го класу за письмовою заявою має обрати два предмети з трьох (у такому разі години, передбачені на вибірково-обов'язкові предмети діляться між двома обраними предметами – по 1,5 години на кожний з обраних предметів). Обрані в 10-му класі предмети учень продовжує вивчати у наступному 11-му класі.

У 5-9-х та 10-11-х класах здобувачі освіти ТОВ «Центр дистанційної освіти «Джерело» мають можливість вивчати другу іноземну мову – Німецьку. Зокрема, у 5-му класі обрати один з двох варіантів: 1) вивчення однієї іноземної мови – англійської; 2) вивчення двох іноземних мов – англійської та німецької. Починаючи з 6-го класу Німецьку мову можуть вивчати учні, які офіційно вивчали її в попередньому навчальному закладі відповідно до програми МОН України (мають оцінювання з Німецької мови як другої іноземної в Особовій справі учня).

У 2023-2024 навчальному році для учнів 5-7 класів ТОВ «Центр дистанційної освіти «Джерело» надає додаткову можливість (на вибір) опанування математики поглиблено за педагогічною технологією «Росток» відповідно до Наказу МОН України № 483 від 29.04.2021 року «Про реалізацію

інноваційного освітнього проєкту всеукраїнського рівня за темою «Впровадження в освітній процес педагогічної технології «Росток» в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти на травень 2021 – листопад 2027 роки».

У 2023-2024 навчальному році для учнів 10 класів ТОВ «Центр дистанційної освіти «Джерело» надає додаткову можливість (на вибір) опанування математики, англійської мови, географії та інформатики поглиблено.

Варіативність змісту базової та повної середньої освіти реалізується також через запровадження в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

В старшій школі впродовж 2023-2024 навчального року використовується варіант навчального плану *універсального профілю*, складеного відповідно до академічного рівня змісту освіти (таблиця № 2 для шкіл з українською мовою навчання). Цей варіант навчального плану є універсальним; навчальний час рівномірно розподілений між окремими предметами. Основними напрямками диференціації навчання є розширення вивчення окремих предметів через запровадження індивідуальної форми навчання на онлайн консультаціях з педагогами.

Для недопущення перевантаження учнів 5-9 та 10-11 класів за рішенням педагогічної ради при оцінюванні учнів дозволяється враховувати результати їх навчання з відповідних предметів (мистецтво, фізична культура та ін.) в закладах освіти іншого типу (художніх, музичних, спортивних школах тощо).

Перелік освітніх галузей Освітню програму для 7 – 11 класів складено за такими освітніми галузями:

- Мови і літератури;
- Суспільствознавство;
- Мистецтво;

- Математика;
- Природознавство;
- Технології;
- Здоров'я і фізична культура.

Освітня програма для 5 класу складена відповідно до наказу МОН України № 235 від 19.02.2021 року. У 5 класі у рамках освітньої галузі «Природнича» впроваджено інтегрований курс «Пізнаємо природу»; в рамках освітньої галузі «Соціальна і здоров'язбережувальна» впроваджено два інтегровані курси «Здоров'я, безпека та добробут» та «Родинні фінанси». Інтегрованим є також курс «Мистецтво».

Навчальні програми, підручники за курс 5 класу НУШ та компетенції, що формуються в учнів 5 класу НУШ, *за освітніми галузями:* Мовно-літературна, Громадянська та історична, Мистецька, Математична, Природнича, Технологічна, Соціальна і здоров'язбе-режувальна, Фізична культура.

«Українська мова» 5 клас.

Навчальна програма. Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Заболотній О.В., Заболотній В.В., Лавринчук В.П., Палівачук К.В., Попова Т.Д.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).

Підручник. Українська мова : підруч. для 5 кл. закл. загальн. середн. освіти / Олександр Авраменко. — Київ : Грамота, 2022. — 208 с. : іл. ISBN 978-966-349-917-8. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ МОН України від 08. 02. 2022 № 140).

Формуємо компетенції. Компетентності: Мовно-літературна, і ключові компетентності, такі як:

- Вільне володіння державною мовою;
- Здатність спілкуватися рідною мовою;

Інноваційність;
Екологічна компетентність;
Інформаційно-комунікаційна компетентність;
Навчання впродовж життя;
Громадянські та соціальні компетентності;
Культурна компетентність.

«Українська література» 5 клас.

Навчальна програма. Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Яценко Т.О., Качак Т.Б., Кизилова В.В., Пахаренко В.І., Дячок С.О., Овдійчук Л.М., Слижук О.А., Макаренко В.М., Тригуб І.А.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).

Підручник. Українська література : підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти. / О. Калинич, С. Дячок // За редакцією проф. Ю. Ковбасенка. Тернопіль : Астон, 2022. 288 с. : іл. УДК 811.161.2+821.161.2](079.1) Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 08.02.2022 № 140).

Формуємо компетенції. Компетентності: мовно-літературна, читацька і ключові компетентності, такі як:

Вільне володіння державною мовою;
Здатність спілкуватися рідною мовою;
Інноваційність;
Екологічна компетентність;
Інформаційно-комунікаційна компетентність;
Навчання впродовж життя;
Громадянські та соціальні компетентності;
Культурна компетентність.

«Інформатика» 5 клас.

Навчальна програма. Модельна навчальна програма «Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Морзе Н.В., Барна О.В.) (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).

Підручник. Інформатика Підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти. Наталія Морзе, Ольга Барна 2022 рік.

Формуємо компетенції. Розвиток особистості учня, здатного використовувати цифрові інструменти і технології для розв'язання проблем, розвитку, творчого самовираження, забезпечення власного і суспільного добробуту, критично мислити, безпечно та відповідально діяти в інформаційному суспільстві.

«Мистецтво» 5 клас.

Навчальна програма. Рекоменовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 08.02.2022 р. №140).

Підручник. Мистецтво 2022 р. (автори: Масол Людмила Михайлівна, Просіна Ольга Володимирівна.). Мистецтво (інтегрований курс).

Формуємо компетенції. Мистецтво спрямовується на розвиток не лише загальної і художньої культури особистості, а й на низку ключових і предметних компетентностей, зокрема медіа-компетентності як чинника подолання загроз і викликів віртуальної реальності, формування естетичного імунітету. При вивченні тем з мистецтва в учнів передбачається формування ціннісно-сміслових, загальнокультурних, навчально-пізнавальних та інформаційної компетентностей, а також комунікативних творчо-діяльнісних і самоосвітніх компетентностей, що передбачає оволодіння досвідом самостійної творчої діяльності.

«Технології» 5 клас.

Навчальна програма. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)

Підручник. Технологічна освітня галузь - Технології 5-6 кл. Кільдеров та ін.

(<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.programy/2021/14.07/Model.navc>

[h.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Tehmol.osv.gal/Tekhnol.5-6-kl.Kilderov.ta.in.14.07.pdf](https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.programy/2021/14.07/Model.navc))

(<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi->

[dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku](https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku))

Формуємо компетенції. Ключові компетентності – якості особистості, що дають змогу ефективно брати участь у різноманітних сферах діяльності (загальнокультурна, соціальна, інформаційно-комунікативна, уміння вчитися впродовж життя, обізнаність і самовираження у сфері культури).

«Вступ до історії України та громадянської освіти» 5 клас.

Навчальна програма. Модельна навчальна програма «Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас» для закладів загальної середньої освіти (автори Гісем О.В., Мартинюк О.О.). – К.: МОН, 2021. – 23 с. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» - наказ Міністерства освіти і науки України від 12 липня 2021 року № 795 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки від 10 серпня 2021 року № 898).

Підручник. Олександр Мартинюк, Ольга Гісем «Вступ до історії України та громадянської освіти» підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти./ Рекомендовано Міністерством освіти і науки України. – Харків: Видавництво «Ранок», 2022. – 154 с.: іл.

Курс «Вступ до історії України та громадянської освіти» є інтегрованим і має на меті формування в учнів 5 класу первинного уявлення про те, як мислити історико-хронологічно, орієнтуючись в історичному часі,

встановлюючи причинно-наслідкові зв'язки між подіями, явищами та процесами, діяльністю людей і її результатами в часі, визначати зміни та тривалість у житті суспільства; мислити геопросторово, орієнтуватися в соціально-історичному просторі, виявляти взаємозалежність розвитку суспільства, господарства, культури та навколишнього природного середовища та ін.

Формуємо компетенції. Допомагає орієнтуватися в історичному часі, встановлювати близькі та далекі причинно-наслідкові зв'язки, розглядати суспільні явища в конкретно-історичних умовах, виявляти зміни і тяглість життя суспільства; вчить орієнтуватися в історичному просторі та знаходити взаємозалежності в розвитку суспільства, господарства, культури і природного довкілля; виробляє уміння працювати з джерелами історичної інформації, інтерпретувати зміст джерел, визначати їх надійність, виявляти і критично аналізувати розбіжності в позиціях авторів джерел; формує уміння визначати та застосовувати теоретичні поняття для аналізу й пояснення історичних подій і явищ, ставити запитання та шукати відповіді, розуміти множинність трактувань минулого та зіставляти різні його інтерпретації; навчає формулювати оцінку історичних подій та історичних постатей, осмислювати зв'язки між історією і сучасним життям.

«Етика» 5 клас.

Навчальна програма. Модельна навчальна програма «Етика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Пометун О.І., Ремех Т.О., Кришмарел В.Ю.). – К.: МОН, 2021. – 19 с. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).

Підручник. Олександр Мартинюк, Ольга Гісем. Етика: Підруч. для 5-го кл. загальноосвіт. навч. закл./ Рекомендовано Міністерством освіти і науки України. – Харків: Видавництво «Ранок», 2022. – 143 с. : іл.

Формуємо компетенції. Вчить застосовувати на практиці знання про людину, її здоров'я, взаємини з іншими та добробут; навчає відповідально ставитись до власної поведінки у спілкуванні з оточуючими, турбуватись про безпеку в комунікації, уникати факторів ризику для власного і суспільного життя, добробуту; допомагає будувати гармонійні взаємини з оточуючими на основі моральних цінностей, проявляти дружність, ввічливість, повагу та чуйність, толерантність та милосердя в поведінці та стосунках; вчить приймати обґрунтовані рішення для налагодження стосунків з іншими і для власного добробуту та сприяє аргументованому власному ціннісному вибору щодо взаємин з оточенням і вчинків у різних життєвих ситуаціях; допомагає аналізувати й оцінювати себе, власну поведінку і поведінку та вчинки інших людей, визначаючи альтернативи та прогнозуючи наслідки, на основі критеріїв моралі та безпеки, а також сприяє контролю та регулюванню своїх почуттів та емоцій.

«Зарубіжна література» 5 клас.

Навчальна програма. «Зарубіжна література. Модельна навчальна програма для 5 класів закладів загальної середньої освіти (авт. Богданець-Білокаленко Н.І., Снегір'ова В.В., Фідкевич О.Л.). наказ Міністерства освіти і науки України від 08.02.2022 р. № 140. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 29.09.2021 № 1031)).

Підручник. Л. Удовиченко, Н. Кадоб'янська, В Снегір'ова. Зарубіжна література 5 клас, рівень стандарт, - Київ: Освіта, 2022.

Формуємо компетенції. Розвиток компетентних мовців і читачів із гуманістичним світоглядом, які володіють українською мовою, читають, слухають, аналізують та інтерпретують тексти класичної та сучасної світової літератури та медіатексти для духовного, культурного, національного

самовираження та міжкультурного діалогу; для збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, творчої самореалізації, формування ціннісних орієнтацій і ставлень. Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких завдань: усвідомлення значущості читання творів зарубіжної літератури для духовного та інтелектуального розвитку; формування потреби в систематичному читанні як способі пізнання світу і себе у світі, засобі самовдосконалення, естетичного та інтелектуального задоволення; формування ставлення до літератури як однієї з основних культурних цінностей народу (що відбиває його історію та менталітет) і людства (що містить смисли, важливі для людства в цілому); виховання толерантного ставлення до розмаїття мов і культур; забезпечення культурної самоідентифікації, усвідомлення комунікативно-естетичних можливостей української мови на основі вивчення видатних творів зарубіжних літератур у кращих українських перекладах; розвиток здатності сприймати, аналізувати, критично оцінювати та інтерпретувати прочитане, аргументувати свою думку і оформляти її в усних і письмових висловлюваннях різних жанрів, брати участь в обговоренні прочитаного (зокрема онлайн); планувати своє читання.

«Англійська мова» 5 клас.

Навчальна програма. НАВЧАЛЬНУ ПРОГРАМУ УКЛАДЕНО НА ОСНОВІ МОДЕЛЬНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ «ІНОЗЕМНА МОВА 5-9 КЛАСИ» ДЛЯ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (АВТОРИ: РЕДЬКО В. Г., ШАЛЕНКО О. П., СОТНИКОВА С. І., КОВАЛЕНКО О. Я., КОРОПЕЦЬКА І. Б., ЯКОБ О. М., САМОЙЛЮКЕВИЧ І. В., ДОБРА О. М., КІОР Т. М.) 08.06.2022 №22.1\12-Г-129.

Підручник. Go Getter автори Кетрін Брайт, Джейн Кроксфорд, 2017.

Формуємо компетенції. Комунікативна компетентність (рецептивні, продуктивні та інтеракційні вміння, що розвиваються на кожному уроці). Оволодіння учнями рівнем комунікативної компетентності, що визначений чинною навчальною програмою; комплексне оволодіння всіма видами

мовленнєвої діяльності (аудіюванням, говорінням, читанням, письмом), концентричність пред'явлення навчального матеріалу, ситуативну обумовленість вправ і завдань; взаємопов'язане і збалансоване навчання всіх видів мовленнєвої діяльності, враховуючи, що кожен із них є метою і засобом навчання; формування в учнів ключових і міжкультурної іншомовної комунікативної як предметної компетентностей через використання відповідних вербальних, текстових й ілюстративних матеріалів, сприяти вихованню толерантного ставлення і поваги до культури, звичаїв, способу життя інших народів; реалізацію культурологічного підходу до навчання, використовуючи завдання, що сприяють моделюванню ситуацій мовленнєвої взаємодії за принципом діалогу культур; виконання не тільки практичної (комунікативної), але й виховної, розвивальної, освітньої цілей навчання.

«Німецька мова» 5 клас.

Навчальна програма. Модельна навчальна програма «Друга іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М., Мацькович М. Р., Глинюк Л. М., Браун Є. Л.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).

Підручник. Сидоренко М. М. Німецька мова: 1-й рік навчання. 5 кл. (Deutsch: das 1. Unterrichtsjahr. die 5. Klasse) : підруч. для закл. загальн. середн. освіти / М. М. Сидоренко, О. А. Палій. — Вид. 2-е, доопрацьоване відповідно до чинної навчальної програми. — К. : Грамота, 2018. — 256 с. : іл. ISBN 978-966-349-666-5

Формуємо компетенції. Оволодіння учнями рівнем комунікативної компетентності, що визначений чинною навчальною програмою; комплексне оволодіння всіма видами мовленнєвої діяльності (аудіюванням, говорінням, читанням, письмом), концентричність пред'явлення навчального матеріалу,

ситуативну обумовленість вправ і завдань; взаємопов'язане і збалансоване навчання всіх видів мовленнєвої діяльності, враховуючи, що кожен із них є метою і засобом навчання; формування в учнів ключових і міжкультурної іншомовної комунікативної як предметної компетентностей через використання відповідних вербальних, текстових й ілюстративних матеріалів, сприяти вихованню толерантного ставлення і поваги до культури, звичаїв, способу життя інших народів; реалізацію культурологічного підходу до навчання, використовуючи завдання, що сприяють моделюванню ситуацій мовленнєвої взаємодії за принципом діалогу культур; виконання не тільки практичної (комунікативної), але й виховної, розвивальної, освітньої цілей навчання; виконання завдань діяльнісного, проблемного, творчого характеру, що сприяє розвитку креативного мислення, загальнонавчальних умінь, усвідомленого використання власного навчального досвіду, в тому числі у вивченні рідної та першої іноземної мови, міжпредметних зв'язків, об'єктивного оцінювання та переосмислення рівня своїх навчальних досягнень.

«Математика» 5 клас.

Навчальна програма. Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Скворцова С.О., Тарасенкова Н.А.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).

Підручник. Тарасенкова Н. А. Математика: підруч. для 5 кл. закладів загальної середньої освіти / Н. А. Тарасенкова, І. М. Богатирьова, О. М. Коломієць, З. О. Сердюк, Ю. В. Рудніцька. — Київ : УОВЦ «Оріон», 2022. — 304 с. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 08.02 2022 № 140) Підручник реалізує модельну навчальну програму «Математика. 5–6 класи» (авторки С. О. Скворцова, Н. А. Тарасенкова)

З програми: “Курс математики першого циклу базової освіти є інтегрованим за своєю структурою і вміщує арифметику цілих невід’ємних чисел / звичайних дробів / десяткових дробів / раціональних чисел, крім того, алгебраїчну та геометричну пропедевтику, функціональну пропедевтику, а також аналіз даних.”

Формуємо компетенції. Компетентнісний потенціал курсу «МАТЕМАТИКА» відповідає компетентнісному потенціалу математичної освітньої галузі, який полягає в тому, щоб:

- чітко і зрозуміло формулювати думки, аргументувати, ставити запитання і розпізнавати проблеми;
- формулювати висновки на основі даних, поданих в різних формах;
- правильно та доречно вживати математичну термінологію, грамотно висловлюватися;
- оперувати текстовими і числовими даними, геометричними об’єктами на площині та в просторі;
- обирати, створювати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об’єктів, процесів і явищ;
- робити висновки на основі міркувань та свідчень, обґрунтовувати рішення; оцінювати достовірність даних;
- моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; висловлювати власну думку, слухати і чути інших осіб, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів;
- генерувати нові ідеї, аналізувати, ухвалювати оптимальні рішення, розв’язувати життєві проблеми.

«Пізнаємо природу» 5 клас.

Навчальна програма. Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт.

Шаламов Р.В., Каліберда М.С., Григорович О.В., Фіцайло С.С.)
«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства
освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).

Підручник. «Пізнаємо природу» Автор: М. Кравченко, Д. Шабанов
Видавництво: Тернопіль, Підручники і посібники, 2022 року.

Курс «Пізнаємо природу» є інтегрованим. Головною ідеєю
інтегрованого курсу є підтримання й розвиток у підлітків інтересу до природи,
її пізнання та вивчення, а не надання їм готових знань про навколишній світ.
Ця ідея реалізується на основі дослідницьких методів та розв'язання
різноманітних наукових та навчальних / життєвих проблем природничого

Формуємо компетенції. Компетентнісний потенціал курсу «Пізнаємо
природу» відповідає компетентнісному потенціалу природничої освітньої
галузі, який полягає в тому, щоб:

- здійснювати вимірювання, фіксувати результати;
- класифікувати об'єкти, явища природи;
- характеризувати об'єкти, пояснювати природні явища з використанням
мови природничих наук і наукової термінології;
- виявляти дослідницькі проблеми, досліджувати природу самостійно чи
в групі, встановлювати причиново-наслідкові зв'язки, презентувати
результати досліджень;
- використовувати наукові знання, здобутки техніки й технологій для
розв'язання проблем;
- розв'язувати проблеми природничого змісту за допомогою
математичних методів, графіків, таблиць, діаграм;
- генерувати та втілювати нові ідеї в моделях, розробках, проєктах;
- визначати та аналізувати проблеми довкілля;
- відповідально та ощадно використовувати природні ресурси;
- прогнозувати екологічні наслідки результатів діяльності людини;

- визначати цілі навчальної діяльності, способи й засоби їх досягнення;
- планувати та організовувати навчально-пізнавальну діяльність під час досліджень чи розв'язання проблем;
- розвивати здібність досліджувати природу;
- пояснювати значення заощадження природних ресурсів.

«Родинні фінанси» 5 клас.

Навчальна програма. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів курсу за вибором «РОДИННІ ФІНАНСИ» 5 клас Автори: Ткаченко Н.В. Довгань А.І Часнікова О.В.Рябова О.Б. Лапішко З.Я. «Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах» комісією з економіки Науково-методичної ради з питань освіти МОН України лист Інституту інноваційних технологій і змісту освіти від 29.05.2015 № 14.1/12-Г-328.

Підручник. Родинні Фінанси 5 клас. Автори: Ткаченко Н.В., Довгань А.І., Часнікова О.В., Рябова О.Б., Лапішко З.Я. Київ, 2016 рік 3. Ні 4.

Формуємо компетенції. Після вивчення курсу «Родинні фінанси» учні:

- знатимуть основи сімейного господарювання;
- умітимуть аналізувати бюджет родини і скласти особистий фінансовий план;
- знатимуть як ефективно використовувати кошти, правильно розподіляти бюджет, створювати заощадження;
- розумітимуть роль родини як учасника фінансово-економічних відносин.

«Здоров'я, безпека, добробут» 5 клас.

Навчальна програма. Програма: Модельна навчальна програма «ЗДОРОВ'Я, БЕЗПЕКА ТА ДОБРОБУТ. 5 клас (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори: Шиян О., Волощенко О., Гриньова М., Дяків В., Козак О., Овчарук О., Седоченко А., Сорока І., Страшко С.).

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetar.z.2022/Sotsial.zdorovyazberezhuв.osv.haluz-5-6-kl/Zdorov.bezp.ta.dobrob.5-6-kl.Shyyan.ta.in.14.07.pdf>

Підручник. Підручник: Основи Підручник Здоров'я, безпека, добробут 5 клас – О. Шиян, О. Волощенко, В. Дяків, О. Козак, А. Седоченко – «Світоч» – 2022 р.

Фізична культура 5-й клас

Навчальна програма. Програма: Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Педан О.С., Коломоєць Г. А., Боляк А. А., Ребрина А. А., Деревянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші). «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» наказ Міністерства освіти і науки України від 12 липня 2021 року № 795 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 серпня 2021 року № 898).

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetar.z.2022/Fiz.kult.5-6.kl.Pedan.ta.in.12.08.pdf>

Освітня програма для 6 класу складена відповідно до Наказу МОН України № 235 від 19.02.2021 року. У 6 класі продовжується вивчення інтегрованих курсів: у рамках освітньої галузі «Природничча» - інтегрований курс «Пізнаємо природу»; в рамках освітньої галузі «Соціальна і здоров'язбережувальна» - два інтегровані курси «Здоров'я, безпека та добробут» та «Родинні фінанси». Інтегрованим є також курс «Мистецтво».

Навчальні програми, підручники за курс 6 класу НУШ та компетенції, що формуються в учнів 6 класу НУШ, *за освітніми галузями:* Мовно-літературна, Громадянська та історична, Мистецька, Математична, Природничча, Технологічна, Соціальна і здоров'язбе-режувальна, Фізична культура.

«Українська мова» 6 клас.

Навчальна програма. Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Заболотній О.В., Заболотній В.В., Лавринчук В.П., Палівачук К.В., Попова Т.Д.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).

Підручник. «Українська мова» підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти/Інна Літвінова/Харків Видавництво «Ранок» 2023/403с.Заболотній В. В.Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ МОН України від 08. 02. 2022 № 140).

Формуємо компетенції. Компетентності: Мовно-літературна, і ключові компетентності, такі як:

Вільне володіння державною мовою;

Здатність спілкуватися рідною мовою;

Інноваційність;

Екологічна компетентність;

Інформаційно-комунікаційна компетентність;

Навчання впродовж життя;

Громадянські та соціальні компетентності;

Культурна компетентність.

«Українська література» 6 клас.

Навчальна програма. Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Яценко Т.О., Качак Т.Б., Кизилова В.В., Пахаренко В.І., Дячок С.О., Овдійчук Л.М., Слижук О.А., Макаренко В.М., Тригуб І.А.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).

Підручник. Українська література : підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти / В. В. Заболоїний, О. В. Заболотний, О. В. Слоньовська, І. В. Ярмутьська. Київ : Лііера ЛТД, 2023. - 288 с. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 08.02.2022 № 140).

Формуємо компетенції. Компетентності: мовно-літературна, читацька і ключові компетентності, такі як:

- Вільне володіння державною мовою;
- Здатність спілкуватися рідною мовою;
- Інноваційність;
- Екологічна компетентність;
- Інформаційно-комунікаційна компетентність;
- Навчання впродовж життя;
- Громадянські та соціальні компетентності;
- Культурна компетентність.

«Зарубіжна література» 6 клас.

Навчальна програма. Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Туряниця В. Г., Тіхоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07. 2021 № 795)

Підручник. «Зарубіжна література» для 6 класу закладів загальної середньої освіти (автори Ніколенко О. М., Мацевко-Бекерська Л. В., Рудніцька Н. П., Ковальова Л. Л., Туряниця В. Г., Базильська Н. М., Гвоздікова О. В., Лебедь Д. О.) Нова Українська школа. Видавничий центр «Академія» Київ 2023 р

Формуємо компетенції: Вільне володіння державною мовою. Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами. Математична компетентність. Компетентності в галузі природничих наук, техніки і технологій. Інноваційність. Екологічна компетентність. Інформаційно-комунікаційна компетентність. Навчання впродовж життя. Громадянські та соціальні компетентності. Культурна компетентність. Підприємливість та фінансова грамотність.

«Англійська мова» 6 клас.

Навчальна програма. НАВЧАЛЬНУ ПРОГРАМУ УКЛАДЕНО НА ОСНОВІ МОДЕЛЬНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ «ІНОЗЕМНА МОВА 5-9 КЛАСИ» ДЛЯ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (АВТОРИ: РЕДЬКО В. Г., ШАЛЕНКО О. П., СОТНИКОВА С. І., КОВАЛЕНКО О. Я., КОРОПЕЦЬКА І. Б., ЯКОБ О. М., САМОЙЛЮКЕВИЧ І. В., ДОБРА О. М., КІОР Т. М.) 08.06.2022 №22.1\12-Г-129.

Підручник. Go Getter 3, автори Кетрін Брайт, Джейн Кроксфорд, 2018.

Формуємо компетенції. Комунікативна компетентність (рецептивні, продуктивні та інтеракційні вміння, що розвиваються на кожному уроці). Оволодіння учнями рівнем комунікативної компетентності, що визначений чинною навчальною програмою; комплексне оволодіння всіма видами мовленнєвої діяльності (аудіюванням, говорінням, читанням, письмом), концентричність пред'явлення навчального матеріалу, ситуативну обумовленість вправ і завдань; взаємопов'язане і збалансоване навчання всіх видів мовленнєвої діяльності, враховуючи, що кожен із них є метою і засобом навчання; формування в учнів ключових і міжкультурної іншомовної комунікативної як предметної компетентностей через використання відповідних вербальних, текстових й ілюстративних матеріалів, сприяти вихованню толерантного ставлення і поваги до культури, звичаїв, способу життя інших народів; реалізацію культурологічного підходу до навчання, використовуючи завдання, що сприяють моделюванню ситуацій мовленнєвої

взаємодії за принципом діалогу культур; виконання не тільки практичної (комунікативної), але й виховної, розвивальної, освітньої цілей навчання.

«Німецька мова» 6 клас.

Навчальна програма. Модельна навчальна програма «Друга іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М., Мацькович М. Р., Глинюк Л. М., Браун Є. Л.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).

На базі підручника Сидоренко М. М. Німецька мова (2-й рік навчання): підруч. для 6 кл. загальноосвітн. навч. закл. / М. М. Сидоренко, О. А. Палій. — К.: Грамота, 2014. — 240 с.: іл. ISBN 978-966-349-500-2

Формуємо компетенції. Оволодіння учнями рівнем комунікативної компетентності, що визначений чинною навчальною програмою; комплексне оволодіння всіма видами мовленнєвої діяльності (аудіюванням, говорінням, читанням, письмом), концентричність пред'явлення навчального матеріалу, ситуативну обумовленість вправ і завдань; взаємопов'язане і збалансоване навчання всіх видів мовленнєвої діяльності, враховуючи, що кожен із них є метою і засобом навчання; формування в учнів ключових і міжкультурної іншомовної комунікативної як предметної компетентностей через використання відповідних вербальних, текстових й ілюстративних матеріалів, сприяти вихованню толерантного ставлення і поваги до культури, звичаїв, способу життя інших народів; реалізацію культурологічного підходу до навчання, використовуючи завдання, що сприяють моделюванню ситуацій мовленнєвої взаємодії за принципом діалогу культур; виконання не тільки практичної (комунікативної), але й виховної, розвивальної, освітньої цілей навчання; виконання завдань діяльнісного, проблемного, творчого характеру, що сприяє розвитку креативного мислення, загальнонавчальних умінь, усвідомленого

використання власного навчального досвіду, в тому числі у вивченні рідної та першої іноземної мови, міжпредметних зв'язків, об'єктивного оцінювання та переосмислення рівня своїх навчальних досягнень.

«Мистецтво» 6 клас.

Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (автори: Масол Л. М., Просіна О. В.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).

Модельна навчальна програма «Мистецтво» для 5-6 класів – комплексна програма для адаптаційного циклу навчання, яка забезпечує наступність між початковою і базовою освітою, гнучкий перехід учнів від молодшого шкільного віку до підліткового, сенситивного для формування цінностей і пошуку життєвих сенсів, розвитку емоційного інтелекту і критичного мислення. Вона розроблена на основі Державного стандарту базової середньої освіти, яким визначено мету мистецької освітньої галузі – цілісний розвиток особистості учня у процесі опанування мистецьких надбань людства; усвідомлення власної національної ідентичності в міжкультурній комунікації; формування компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження; розкриття креативного потенціалу, залучення до культурних процесів в Україні.

Програма реалізує визначені в Державному стандарті ціннісні орієнтири та ключові компетентності, а саме:

вільне володіння державною мовою, здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; математична компетентність; компетентності у галузі природничих наук, техніки й технологій;

інноваційність; екологічна й інформаційно-комунікаційна компетентності; навчання впродовж життя;

громадянські та соціальні компетентності; підприємливість і фінансова грамотність, а також пріоритетна для мистецької галузі культурна компетентність.

Мета інтегрованого навчання мистецтва досягається шляхом реалізації таких завдань:

- виховання в учнів емоційно-ціннісного ставлення до мистецтва та дійсності, розвиток художніх інтересів та естетичних потреб, емоційного інтелекту;
- формування системи художніх знань, яка відображає видову і жанрову специфіку та взаємодію мистецтв; опанування мистецької грамоти, насамперед музичної і візуальної;
- розвиток умінь сприймання, інтерпретації та оцінювання творів мистецтва й художніх явищ; здатності брати участь у дискусіях на теми мистецтва, висловлювати й аргументувати власні думки, судження, пріоритети;
- здобуття мистецького досвіду в різних видах практичної діяльності; в індивідуальних, групових і колективних мистецьких проєктах; стимулювання здатності учнів до художньо-творчого самовираження, до роботи в команді на засадах толерантності й партнерства;
- розвиток художніх здібностей, уяви та інтуїції, критичного і креативного мислення, інноваційності;
- формування потреби в естетизації середовища, готовності до участі в соціокультурному житті, до збереження і примноження мистецько-культурних цінностей.

Принципи, на яких ґрунтується програма та визначаються дидактичні пріоритети:

- дитиноцентризму та індивідуалізації, врахування вікових особливостей і природних здібностей учнів;

- систематичності, неперервності, наступності між початковою і базовою освітою, адаптаційним і основним циклами навчання;
- глокальної освіти – поєднання глобального (загальнолюдського), національного (державного) та локального (етнокраєзнавчого) аспектів змісту освіти;
- дидактичної інтеграції на основі взаємодії мистецтв і методів компаративістики, спрямованих на поліхудожній розвиток учнів;
- континуальності – єдності навчання і виховання особистості, художнього і технічного, емоційного та раціонального, свідомого та інтуїтивного в процесі опанування мистецьких цінностей;
- варіативності змісту, засобів, методів і технологій навчання мистецтва;
- діалогічної суб'єкт-суб'єктної взаємодії, партнерства, емоційно-енергетичної насиченості навчання;
- пріоритету художньо-творчої самореалізації учнів, пошуку особистісних сенсів у навчанні мистецтва;
- стимулювання мистецької самоосвіти, єдність формальної, неформальної та інформальної освіти.

«Математика» 6 клас.

Навчальна програма. Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Скворцова С.О., Тарасенкова Н.А.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).

Підручник. Тарасенкова Н. А. Математика: підруч. для 6 кл. закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) / Н. А. Тарасенкова, І. М. Богатирьова, О. М. Коломієць, З. О. Сердюк, Ю. В. Рудніцька. — Київ : УОВЦ «Оріон», 2023. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 08.03 2023 № 254) Підручник реалізує модельну навчальну програму «Математика. 5–6 класи» (авторки С. О. Скворцова, Н. А. Тарасенкова)

Курс математики першого циклу базової освіти є інтегрованим за своєю структурою і вміщує арифметику цілих невід'ємних чисел / звичайних дробів / десяткових дробів / раціональних чисел, крім того, алгебраїчну та геометричну пропедевтику, функціональну пропедевтику, а також аналіз даних. Модельна навчальна програма спрямована на досягнення мети математичної освітньої галузі, а саме, на розвиток особистості учня через формування математичної компетентності у взаємозв'язку з іншими ключовими компетентностями для успішної освітньої та подальшої професійної діяльності впродовж життя, що передбачає:

- засвоєння системи знань,
- удосконалення вміння розв'язувати математичні та практичні задачі;
- розвиток логічного мислення та психічних властивостей особистості;
- розуміння можливостей застосування математики в особистому та суспільному житті.

Компетентнісний потенціал курсу «МАТЕМАТИКА» відповідає компетентнісному потенціалу математичної освітньої галузі, який полягає в тому, щоб:

- чітко і зрозуміло формулювати думки, аргументувати, ставити запитання і розпізнавати проблеми;
- формулювати висновки на основі даних, поданих в різних формах;
- правильно та доречно вживати математичну термінологію, грамотно висловлюватися;
- оперувати текстовими і числовими даними, геометричними об'єктами на площині та в просторі;
- обирати, створювати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ;
- робити висновки на основі міркувань та свідчень, обґрунтовувати рішення; оцінювати достовірність даних;

□ моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; висловлювати власну думку, слухати і чути інших осіб, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів;

□ генерувати нові ідеї, аналізувати, ухвалювати оптимальні рішення, розв'язувати життєві проблеми.

«Інформатика» 6 клас.

Навчальна програма. Модельна навчальна програма «Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Морзе Н.В., Барна О.В.) (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).

Підручник. Інформатика Підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти. Наталія Морзе, Ольга Барна 2022 рік.

Продовжуємо формувати компетенції. Розвиток особистості учня, здатного використовувати цифрові інструменти і технології для розв'язання проблем, розвитку, творчого самовираження, забезпечення власного і суспільного добробуту, критично мислити, безпечно та відповідально діяти в інформаційному суспільстві.

«Технології» 6 клас.

Навчальна програма. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)

Підручник. Технологічна освітня галузь - Технології 5-6 кл. Кільдеров та ін. (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navc>

[h.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Tehnot.osv.gal/Tekhnol.5-6-kl.Kilderov.ta.in.14.07.pdf](https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navc))

(<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi->

dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku)

Формуємо компетенції. Ключові компетентності – якості особистості, що дають змогу ефективно брати участь у різноманітних сферах діяльності (загальнокультурна, соціальна, інформаційно-комунікативна, уміння вчитися впродовж життя, обізнаність і самовираження у сфері культури).

«Географія» 6 клас.

Навчальна програма. В уроках подано навчальний матеріал за модельною програмою «Географія. 6–9 класи» (автори Запотоцький С. П., Карпюк Г. І., Гладковський Р. В., Довгань А. І., Совенко В. В., Даценко Л. М., Назаренко Т. Г., Гільберг Т. Г., Савчук І. Г., Нікитчук А. В., Яценко В. С., Довгань Г. Д., Грома В. Д., Горовий О. В.).

Підручник. В уроках географії використано основний підручник: Географія Підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти, авторський колектив Запотоцький С.П., Зінкевич М. В., Романишин О. М., Титар Н. М., Горовий О. В., Миколів І. М.

Формуємо компетентності: уміння здійснювати вимірювання, фіксувати результати, класифікувати об'єкти, явища природи; характеризувати об'єкти, пояснювати природні явища з використанням мови природничих наук і наукової термінології; виявляти дослідницькі проблеми, досліджувати природу самостійно чи в групі, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, презентувати результати досліджень; використовувати наукові знання, здобутки техніки й технологій для розв'язання проблем; уміння знаходити, обробляти, зберігати інформацію природничого змісту, перетворювати її з одного виду на інший з використанням інформаційно-комунікаційних технологій; (уміння оперувати математичними поняттями й величинами під час характеристики природних об'єктів, процесів та явищ; розв'язувати проблеми природничого змісту за допомогою математичних методів. Курс має чітку практичну спрямованість, що

реалізується під час проведення досліджень, виконання практичних робіт і вправ, створення моделей, розв'язання ситуативних, проблемних, аналітичних завдань.

«Пізнаємо природу» 6 клас.

Навчальна програма. Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Шаламов Р.В., Каліберда М.С., Григорович О.В., Фіцайло С.С.)

Формуємо компетентності: Дослідницькі (активне діяльнісне здобуття природничих навичок та одночасно знань про природу завдяки її дослідженню, розв'язування навчальних / життєвих проблем дослідницькими методами, ґрунтуючись на здобутих раніше компетенціях); вільне володіння державною мовою, описувати в усній чи письмовій формі та аналізувати дослідження рідною мовою обговорювати рідною мовою і розв'язувати проблеми природничого змісту; уміння оперувати математичними поняттями й величинами під час характеристики природних об'єктів, явищ та технологічних процесів розв'язувати проблеми природничого змісту за допомогою математичних методів, графіків, таблиць, діаграм тощо. Уміння класифікувати об'єкти, явища природи характеризувати об'єкти, пояснювати природні явища з використанням мови природничих наук і наукової термінології, виявляти дослідницькі проблеми, досліджувати природу самостійно чи в групі, встановлювати причиново-наслідкові зв'язки, презентувати результати досліджень використовувати наукові знання, здобутки техніки й технологій для розв'язання проблем; уміння генерувати та втілювати нові ідеї в моделях, розробках, проєктах, підтримувати конструктивні ідеї інших осіб, сприяти їх реалізації; уміння визначати та аналізувати проблеми довкілля, відповідально та ощадно використовувати природні ресурси прогнозувати екологічні наслідки результатів діяльності людини; уміння пояснювати значення заощадження природних ресурсів.

«Здоров'я, безпека, добробут» 6-й клас.

Навчальна програма. Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори: Шиян О. І., Дяків В. Г., Волощенко О. В., Гриньова М. В., Козак О. П., Овчарук О. В., Седоченко А. Б., Сорока І. З., Страшко С. В.)

Підручники: Здоров'я, безпека та добробут: підручник інтегрованого курсу для 6 класу закладів загальної середньої освіти / О. І. Шиян, О. В. Волощенко, В. Г. Дяків, О. П. Козак, А. Б. Седоченко — Київ: Світич, 2023. Модельна програма курсу «Здоров'я, безпека та добробут» спрямована на реалізацію визначених у Державному стандарті вимог до обов'язкових результатів навчання учнів з соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі, які передбачають, що учень/учениця:

- турбується про особисте здоров'я та безпеку, уникає факторів ризику, реагує на фактори і діяльність, що становить загрозу для власного і суспільного життя, здоров'я, добробуту;
- визначає альтернативи, прогнозує наслідки, приймає рішення для власної безпеки та безпеки інших осіб, здоров'я і добробуту;
- усвідомлює цінність та дотримується здорового способу життя, аналізує та оцінює наслідки і ризики для здоров'я і суспільства;
- виявляє підприємливість та поводить етично для поліпшення здоров'я, безпеки і добробуту власного та інших осіб.

«Фінансова грамотність» 6 клас.

Навчальна програма. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів курсу за вибором «ФІНАНСОВО-ГРАМОТНИЙ СПОЖИВАЧ» 6 клас. За загальною редакцією доктора економічних наук, професора Смовженко Т.С. Автори: Ткаченко Н.В. – завідувач кафедри фінансів Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ), доктор економічних наук, професор Довгань А.І. – доцент кафедри педагогіки і психології Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів, кандидат

географічних наук, доцент Часнікова О.В. – доцент кафедри педагогічної майстерності Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів, кандидат педагогічних наук Рябова О.Б. – Університет банківської справи Національного банку України (м. Київ), кандидат педагогічних наук Лапішко З.Я. – доцент кафедри фінансів та фінансово-економічної безпеки Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ), кандидат економічних наук, доцент та інші.

Програма навчального курсу «Фінансово-грамотний споживач» пропонується для вивчення учнями 6 класу і розрахована на один рік вивчення за двома варіантами: А – 17 годин і Б – 35 годин.

Метою курсу є підвищення рівня фінансової компетентності учнів 6 класу, формування навичок раціональної споживчої поведінки, розвиток раціонального економічного мислення.

Головними завданнями курсу є:

- ознайомити учнів з основними поняттями курсу; правами та обов'язками споживачів та з існуючою в Україні системою захисту цих прав;
- сформувати усвідомлення корисності бути грамотним споживачем;
- навчитися приймати раціональні споживчі рішення стосовно особистих фінансових питань;
- навчитися дотримуватися певних правил фінансової поведінки;
- формувати грамотну споживчу поведінку, культуру взаємовідносин споживача та інших учасників ринку.

«Етика» 6 клас.

Навчальна програма. Модельна навчальна програма «Етика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Пометун О.І., Ремех Т.О., Кришмарел В.Ю.). – К.: МОН, 2021. – 19 с. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).

Підручник. Данилевська О., Пометун О. Етика: Підруч. для 6-го кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2006. – 192 с.: іл. ISBN 966-504-509-1.

Данилевська О. Робочий зошит. Етика. 6 клас. – К.: Літера ЛТД, 2018. – 80 с. ISBN 978-966-2032-07-9.

Формуємо компетенції. Вчить застосовувати на практиці знання про людину, її здоров'я, взаємини з іншими та добробут; навчає відповідально ставитись до власної поведінки у спілкуванні з оточуючими, турбуватись про безпеку в комунікації, уникати факторів ризику для власного і суспільного життя, добробуту; допомагає будувати гармонійні взаємини з оточуючими на основі моральних цінностей, проявляти дружність, ввічливість, повагу та чуйність, толерантність та милосердя в поведінці та стосунках; вчить приймати обґрунтовані рішення для налагодження стосунків з іншими і для власного добробуту та сприяє аргументованому власному ціннісному вибору щодо взаємин з оточенням і вчинків у різних життєвих ситуаціях; допомагає аналізувати й оцінювати себе, власну поведінку і поведінку та вчинки інших людей, визначаючи альтернативи та прогнозуючи наслідки, на основі критеріїв моралі та безпеки, а також сприяє контролю та регулюванню своїх почуттів та емоцій.

«Фізична культура» 6-й клас.

Навчальна програма Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Педан О.С., Коломоєць Г. А. , Боляк А. А., Ребрина А. А., Дерев'янко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» наказ Міністерства освіти і науки України від 17.08.2022 року № 752.

Мета реалізовується комплексом завдань:

– створення умов для формування особистісних якостей та когнітивних властивостей учнів та учениць;

- розширення особистого соціального, культурного і навчального досвіду учнів та учениць в тому числі й під час взаємодії у процесі рухової (спортивно-ігрової) діяльності;
- формування мети, ціннісних орієнтацій та етичних норм, щодо використання фізичних вправ, систематичної рухової діяльності і здорового способу життя;
- створення умов для мотивації до навчання на основі використання потреб та інтересів учнів та учениць;
- формування знань, умінь та ставлення, щодо застосування фізичних вправ, набутого рухового досвіду у різних життєвих ситуаціях;
- формування здатності до моделювання рухової діяльності з врахуванням фізичної підготовленості і функціональних можливостей організму;
- розвиток природних здібностей під час виконання фізичних вправ, ігрової та змагальної діяльності;
- формування уявлень про факти, явища та закономірності фізичної культури і спорту в освітньому, соціокультурному та інформаційному середовищі;
- формування здатності до контролю фізичного і психоемоційного стану у процесі рухової діяльності;
- формування здатності дотримуватися здорового способу життя, а також правил безпечної поведінки під час фізкультурно-оздоровчої діяльності.

Особливості організації дистанційного освітнього процесу

Особливостями освітнього дистанційного процесу є:

- організація освітнього процесу на сайті <https://chat.cdo.org.ua/>.
Відповідно до рішення Педагогічної ради при оцінюванні з предмету «Фізична культура» учням школи враховуються результати їхнього

навчання з предмету фізичної культури у позашкільних закладах (наказ МОН України № 834 від 27.08.2010 р.) з поданням офіційного документу про проведені заняття фізичною культурою;

- участь у занятті і вивчення матеріалу учень підтверджує, відповідаючи на контрольні тести або завантажуючи файлові письмові роботи різних видів. Тести слугують і для самооцінки отриманих знань учнем. По закінченню кожної теми передбачена перевірна робота по темі;
- технологія дистанційного навчання дозволяє учневі, вчителю, а також батькам постійно стежити за успішністю в процесі навчання (в Учнівському та Батьківському кабінетах). Технологічно види та форми навчання, методи викладання, види перевірочних робіт передбачені найрізноманітніші, щоб навчання було результативним, а перевірка отриманих знань – об'єктивною, прозорою і всебічною;
- авторська навчальна платформа надає можливість виконання всіх видів перевірочних і самостійних робіт, передбачених навчальними програмами;
- тести можуть бути з обмеженням часу або без, зі встановленням кількості спроб або без, можуть бути створені декілька варіантів, які відкриваються за випадковим вибором, тому, двом учням відкриваються різні варіанти, знижуючи ймовірність плагіату;
- твори, есе, перекази - можуть виконуватися як в комп'ютерному наборі, так і здаватися як рукописи - в сканованому вигляді як файл (з урахуванням курсу класу або індивідуальних особливостей дитини);
- завдання з математики, хімії та інших предметів - також можуть виконуватися від руки; з хімії застосовуємо авторські інтерактивні лабораторії;
- лабораторні роботи, які за вимогами безпеки та доступності матеріалів можливо виконувати в домашніх умовах, учні виконують самостійно, за

вказаним учителем планом, фіксуючи процес на вебкамеру і здаючи як відеоролик/відеопрезентацію. Інші роботи - у віртуальних лабораторіях або за відеоматеріалом, розробленим учителем;

- у таких предметах, як мови, де потрібні усні відповіді, мовні тренування, вивчення віршів напам'ять, використовуються можливості аудіо- та/або відео-запису (учнем завантажуються на перевірку відповідні файли). Школа дає рекомендації та чіткі інструкції щодо оснащення комп'ютерної техніки доступними і зручними у використанні програмами;
- у візуальному мистецтві, наприклад, часто використовуються можливості комп'ютерної графіки або сканування та завантаження творів учнів, віртуальні конкурси та інтерактивні виставки-презентації;
- передбачена групова робота (т. зв. Viki), коли клас ділиться на групи і члени кожної групи виконують окрему частину завдання/роботи (проект);
- учитель за потребою (або при виникненні підозр у плагіаті) може отримати від учня відповідь на поставлене запитання в режимі реального часу, до того ж з можливістю аудіо- та відеозапису;
- передбачено регулярні опитування та анкетування учнів з метою виявлення недоліків, сильних і слабких сторін процесу навчання, напрямів оптимізації навчального процесу;
- часовий режим розкладу занять визначено як рекомендований, оскільки учні школи можуть фізично знаходитися у різних часових поясах. Також у зв'язку з цією особливістю уроки на навчальному сайті структуровано за місяцями, двома семестрами (для зручності).

В умовах дистанційного навчання поділ на групи для вивчення окремих предметів не здійснюється.

У зв'язку із специфікою діяльності навчального закладу (дистанційна форма навчання) години на вивчення предмету «Фізична культура» в 5-11 класах зменшено вдвічі порівняно з показниками Типових освітніх програм. З метою виконання Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти з предмету «Фізична культура» здійснюється виконання інваріантних, або обов'язкових модулів, які включають теоретико - методичні знання та загальну фізичну підготовку, визначені програмою для кожного класу.

Освітній процес здійснюється із застосуванням міжпредметних зв'язків та елементів інноваційних методів навчання, із забезпеченням освітньої, виховної, оздоровчої, розвивальної спрямованості навчального процесу, формуванням у здобувачів освіти вмінь і навичок самостійно займатися фізичними вправами. Завдання для самостійного виконання фізичних вправ учні отримують на уроках фізичної культури. Вони спрямовані на підвищення рухового режиму у вільний час, досягнення рекреаційно-оздоровчого ефекту. У завданнях зазначаються фізичні вправи, послідовність їх виконання, кількість повторень, інтервали відпочинку, засоби самоконтролю, відмітки про виконання завдання. Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів. З «Фізичної культури» передбачено семестрові заліки (результати, відповідно, не впливають на середній бал Свідоцтв за базову та повну загальну середню освіту).

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути: екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, брифінги, квести,

інтерактивні уроки, інтегровані уроки, відео-уроки тощо. З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях, заняттях-практикумах.

Навчально-практичне заняття в умовах дистанційного навчання здійснюється за допомогою віртуальних лабораторій та виконує функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також використовуються з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно, зокрема, виготовляють вироби, проводять виміри та звітують про виконану роботу, проведений експеримент.

В освітньому процесі передбачені віртуальні екскурсії, що мають на меті показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів. Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеопрезентації/відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету презентації/фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу. Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог відповідного Державного стандарту та окремих предметів упродовж навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах МОН України з окремих предметів.

Освітня галузь «Технології» у 5-11 класах реалізується через окремі предмети «Технології»/«Трудове навчання» та «Інформатика». Враховуючи кадрове забезпечення, матеріально-технічні можливості закладу освіти, вибору учнів обрано такі основні технології (5 – 9 класи) та модулі (10 – 11 класи) для вивчення: 5 клас - Технологія виготовлення аплікації з текстильних матеріалів; Технологія виготовлення народної ляльки з текстильних матеріалів; Технологія вирощування рослин (квітів) та догляду за ними. 6 клас - Технологія виготовлення вишитих виробів початковими, лічильними та декоративними швами; Технологія виготовлення м'якої іграшки; Технологія приготування страв. 7 клас - Технологія в'язання гачком; Технологія приготування їжі; Технологія виготовлення виробів з бісеру. 8 клас - Технологія оздоблення мозаїкою; Технологія лозоплетіння; Технологія виготовлення штучних квітів. 9 клас - Підсумковий проект. Проектування та виготовлення комплексного виробу; Проект. Традиції української національної кухні. 10 – 11 класи - Дизайн предметів інтер'єру; Основи підприємницької діяльності; Кулінарія.

В межах галузі «Громадянська та історична» у 5 класі вивчається курс «Вступ до Історії України та громадянської освіти», в 6 класі навчальні предмети «Історія України та Всесвітня історія» вивчаються інтегрованим курсом.

Години навчальних предметів інваріантної та варіативної складових навчального плану, що позначені дробовим числом (0,5, 1,5...) викладаються впродовж всього навчального року: ціла частина – щотижня, дробова (0,5) - по 1 годині через тиждень.

Згідно Рішення Педагогічно ради школи для учнів, починаючи з 5-го класу застосовується 12 бальна система оцінювання. Навчальні досягнення учнів оцінюються відповідно до вимог, визначених Міністерством освіти і науки України.

Повноцінність базової середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових. Враховуючи індивідуальні освітні

потреби учнів конкретизовано варіативну складову робочого навчального плану, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової та факультативи. Варіативна складова навчального плану використана із врахуванням індивідуальних особливостей учнів, їх здібностей та освітніх запитів учнів та їх батьків. Зміст варіативної складової індивідуального робочого навчального плану обговорено та погоджено на засіданні педагогічної ради.

У 7-9 класах додано:

+1 год. з Англійської мови в кожному класі.

У 10-11 класах додано:

+0,5 год. з Української мови;

+1,5 год з Англійської мови;

+ 0,5 год. з Інформатики;

+1 год. з Математики в 10-му класі та +2 год. з Математики в 11-му класі.

Освітня програма спрямована на: забезпечення особистісно-орієнтованого навчання учнів, передбачає організацію навчання на засадах глибокої поваги до особистості учня, врахування особливостей індивідуального й вікового розвитку, ставлення до учня як до свідомого відповідального суб'єкта освітньої взаємодії, зорієнтований на розв'язання нестандартних освітніх задач та створення оптимальних навчальних умов, які враховують потреби і можливості кожного учня, незалежно від місця проживання/перебування, за рахунок новітніх інформаційно-комунікаційних технологій.

Розклад уроків навчального контенту визначено як рекомендований, оскільки учні можуть фізично знаходитися у різних часових поясах.

ТОВ «Центр дистанційної освіти «Джерело» працює за п'ятиденним робочим тижнем. Навчальні заняття в усіх класах проводяться згідно з рекомендованим розкладом уроків. Тривалість уроків у 5-11-х класах – 45 хвилин. Гранично допустиме навчальне навантаження учнів та тривалість уроків

встановлені відповідно до вимог Закону України «Про повну загальну середню освіту» з урахуванням санітарногігієнічних норм.

Моніторинг досягнення учнями результатів навчання (сформованих компетентностей) здійснюється:

- за результатами моніторингових контрольних робіт згідно з річним планом роботи ТОВ «Центр дистанційної освіти «Джерело»;
- за результатами тематичного, семестрового та річного оцінювання;
- за результатами ДПА та НМТ/ЗНО;
- за результатами конкурсів, олімпіад, участі в МАН.

Завданням системи внутрішнього забезпечення якості освіти є оновлення методичної бази освітньої діяльності:

- робота творчих груп педагогів (на базі методичних об'єднань) для підготовки навчальних та науково-методичних посібників для вчителів, з урахуванням специфіки дистанційного навчання;
- постійне доопрацювання, ревізія (не рідше ніж раз на квартал) навчального контенту з урахуванням найсучасніших технологій, досягнень науки та педагогічної думки;
- оновлення, розробка та закупівля найсучасніших навчальних інтерактивних інструментів;
- подальша співпраця з офіційними партнерами щодо розробок та впровадження нових інструментів в роботі навчального сайту;
- оформлення електронної та друкованої підписки на фахові журнали для вчителів та адміністрації школи;
- організація та проведення майстер-класів, вебінарів з фахівцями та зарубіжними досвідченими колегами з метою постійного професійного розвитку вчителів й адміністрації закладу.

Контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення здійснюється згідно з річним планом роботи.

Способи моніторингу та оптимізації соціально-психологічного середовища закладу освіти: системні анкетування, тренінги, пізнавальні факультативи за інтересами на вибір, зустрічі класу з класним куратором, пізнавально-мотивуючі заходи школи та індивідуальні консультації за потреби згідно з річним планом роботи.

Створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників: проходження курсів підвищення кваліфікації, участь у семінарах, тренінгах, тощо. Адміністрація школи мотивує вчителів до постійного розвитку та самовдосконалення.

Таким чином, навчальний план основної та старшої Школи спрямований на забезпечення особистісно-орієнтованого навчання учнів, передбачає організацію навчання на засадах глибокої поваги до особистості учня та етичної атмосфери, врахування особливостей індивідуального розвитку, ставлення до учня як до свідомого відповідального суб'єкта навчально-виховної взаємодії, учасника освітнього процесу.

КАЛЕНДАР 2023-2024 навчального року

I Семестр: 01.09.23 – 22.12.23
<i>Осінні канікули: 23.10.23 -29.10.23</i>
II Семестр: 09.01.24 – 31.05.24
<i>Зимові канікули: 25.12.23 – 08.01.24</i>
<i>Весняні канікули: 25.03.24 – 31.03.23</i>

I Семестр: *Очікувана дата** здачі робіт – 18.12.23.
*Кінцева дата*** здачі робіт – 22.12.23.

II Семестр: *Очікувана дата* здачі робіт – 24.05.24.
Кінцева дата здачі робіт – 31.05.24 / (23:59) – доступ всім учням всіх навчальних пакетів закривається.

**Очікувана дата* – автоматично виставляється одиниця, яка нагадує про необхідність скласти роботу (при цьому оцінку можливо отримати до крайнього терміну).

***Кінцева дата* – останній термін для складання роботи/робіт, після якого результати фіксуються остаточно; можливість складання блокується.

Впродовж навчального року для учнів проводяться канікули, тривалість їх не може бути меншою 30 календарних днів.

Навчальний рік завершується проведенням державної підсумкової атестації випускників початкової, основної та старшої школи.

Режим роботи Школи визначається на основі нормативно-правових актів, враховуючи особливості дистанційної форми освіти. Навчальні заняття в усіх класах Школи проводяться згідно з рекомендованим тижневим розкладом уроків. Онлайн робота з усіма вчителями проводиться згідно з тижневим розкладом онлайн консультацій класу.

Додаток 3

до Освітньої програми для 5 класу,
затвердженої Наказом МОН України
від 19.02.2021 року № 235

Навчальний план для учнів 5 класу

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень
		5 клас
Мовно-літературна	Українська мова	4
	Українська література	2
	Перша іноземна мова/Англійська мова	3,5
	Друга іноземна мова/Німецька мова	0/2
	Зарубіжна література	1,5
Громадянська та історична	Вступ до Історії України та громадянської освіти	1
Мистецька	Мистецтво	2
Математична	Математика	5
Природнича	Природничі науки (інтегрований курс)	-
	Пізнаємо природу (інтегрований курс)	2
Інформатична	Інформатика	1
Технологічна	Технології	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Етика	0,5
	Здоров'я, безпека та добробут (інтегрований курс)	1
	Родинні фінанси	0,5
Фізична культура	Фізична культура	1,5
Разом		29,5
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		28
Всього		28+1,5

Директор ТОВ
«Центр дистанційної освіти «Джерело»

Олена КУЗЬМЕНКО

Додаток 4

до Освітньої програми для 6 класу,
затвердженої Наказом МОН України
від 19.02.2021 року № 235

Навчальний план для учнів 6 класу

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень
		6 клас
Мовно-літературна	Українська мова	4
	Українська література	2
	Перша іноземна мова/Англійська мова	3,5
	Друга іноземна мова/Німецька мова	0/2
	Зарубіжна література	1,5
Громадянська та історична	Історія України та Всесвітня історія	2
Мистецька	Мистецтво	2
Математична	Математика	5
Природнича	Географія	2
	Пізнаємо природу (інтегрований курс)	2
Інформатична	Інформатика	1
Технологічна	Технології	2
	Соціальна і здоров'язбережувальна	Етика
	Здоров'я, безпека та добробут (інтегрований курс)	1
	Фінансово грамотний споживач	0,5
Фізична культура	Фізична культура	1,5
Разом		31
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		31
Всього		31+1,5

Директор ТОВ
«Центр дистанційної освіти «Джерело»

Handwritten signature

Олена КУЗЬМЕНКО

Додаток 5

(Таблиця № 10 до Типової освітньої програми закладів II ступеня,
затвердженої Наказом МОН України від 20.04.2018 р. № 405)

Навчальний план для учнів 7-9 класів

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах		
		7	8	9
Мови і літератури	Українська мова	2,5	2	2
	Українська література	2	2	2
	Перша іноземна мова/Англійська мова	2+1	2+1	2+1
	Друга іноземна мова/Німецька мова	0/2	0/2	0/2
	Зарубіжна література	2	2	2
Суспільство-знавство	Історія України	1	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1	1
	Основи правознавства	-	-	1
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	-	-
	Образотворче мистецтво	1	-	-
	Мистецтво	-	1	1
Математика	Математика	-	-	-
	Алгебра	2	2	2
	Геометрія	2	2	2
Природознавство	Природознавство	-	-	-
	Біологія	2	2	2
	Географія	2	2	1,5
	Фізика	2	2	3
	Хімія	1,5	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1	1
	Інформатика	1	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1
	Фізична культура	1,5	1,5	1,5
Разом		30+1,5	30,5+1,5	32+1,5
Гранично допустиме навчальне навантаження		32	33	33
Всього		30+1,5	30,5+1,5	32+1,5

Директор ТОВ
«Центр дистанційної освіти «Джерело»

Олена КУЗЬМЕНКО

Додаток 6

(Таблиця № 2 до Типової освітньої Програми закладів III ступеня,
затвердженої Наказом МОН України від 20.04.2018 р. № 408)

Навчальний план для учнів 10-11 класів

Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
	10 клас	11 клас
Базові предмети	27 (29)	26 (28)
Українська мова	2+0,5	2+0,5
Українська література	2	2
Зарубіжна література	1	1
Англійська мова	2+1,5	2+1,5
Німецька мова / за бажанням Друга іноземна мова	0/2	0/2
Історія України	1,5	1,5
Всесвітня історія	1	1
Громадянська освіта	2	-
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3+1	3+2
Біологія і екологія	2	2
Географія	1,5	1
Фізика і астрономія	3	4
Хімія	1,5	2
Фізична культура	1,5	1,5
Захист України	1,5	1,5
Вибірково-обов'язкові (Інформатика, Технології, Мистецтво: 2 предмети на вибір)	3	3
Інформатика	1,5	1,5
Технології	1,5	1,5
Мистецтво	1,5	1,5
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	33	33
Всього	30/32	30/32

Директор ТОВ «Центр дистанційної освіти «Джерело»

Handwritten signature

Олена КУЗЬМЕНКО

(Таблиця № 18 до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої Наказом МОН України від 20.04.2018 р. № 405)

Перелік навчальних програм для учнів закладів загальної середньої освіти II ступеня

(затверджені наказами МОН від 07.06.2017 № 804 та від 23.10.2017 № 1407)

Назва навчальної програми:

1. Українська мова
2. Українська література
3. Біологія
4. Всесвітня історія
5. Географія
6. Зарубіжна література
7. Інформатика
8. Історія України
9. Математика
10. Мистецтво
11. Основи здоров'я
12. Природознавство
13. Трудове навчання

14. Фізика

15. Фізична культура

16. Хімія

17. Іноземні мови

(Таблиця № 18 до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти
III ступеня, затвердженої Наказом МОН України від 20.04.2018 р. № 408)

**Перелік навчальних програм для учнів закладів загальної середньої
освіти III ступеня**

(затверджені наказами МОН від 23.10.2017 № 1407 та від 24.11.2017 № 1539)

Назва навчальної програми Рівень вивчення

1. Українська мова. Рівень стандарту
2. Біологія і екологія. Рівень стандарту
3. Всесвітня історія. Рівень стандарту
4. Географія. Рівень стандарту
5. Громадянська освіта (інтегрований курс). Рівень стандарту
6. Зарубіжна література. Рівень стандарту
7. Захист Вітчизни. Рівень стандарту
8. Інформатика. Рівень стандарту
9. Історія України. Рівень стандарту
10. Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія). Рівень стандарту
11. Мистецтво. Рівень стандарту
12. Технології. Рівень стандарту
13. Українська література. Рівень стандарту

14. Фізика і астрономія (авторський колектив під керівництвом Ляшенка О. І.).

Рівень стандарту

15. Фізична культура. Рівень стандарту

16. Хімія. Рівень стандарту

17. Іноземні мови. Рівень стандарту

Розділ 6. Особливості організації освітнього процесу та застосовуваних у ньому педагогічних технологій дистанційної форми навчання

Вчителі школи «ЦДО «Джерело» самостійно добирають відповідні підручники, науково-методичну літературу, електронно-навчальні та наочно-навчальні посібники, форми, методи і засоби навчання із числа тих, які мають відповідний гриф МОН України. Вчителі «ЦДО «Джерело» використовують поряд із традиційними формами і методами організації навчальних занять інноваційні технології навчання. Інваріантна складова навчання – визначається МОН України, варіативна – визначається рішенням педагогічної ради з урахуванням інтересів і побажань учнів та їх батьків. За наявних підстав бажаним надається право і створюються умови для прискореного навчання за екстернатною формою.

Викладення навчального матеріалу відповідає методичним рекомендаціям МОН України. За базисну основу в контенті навчального предмету на навчальному сайті «ЦДО «Джерело» вчитель використовує навчальні підручники та посібники, що рекомендовані МОН України, відповідно до календарно-тематичного планування. При цьому вчитель має право пропонувати учню додаткові інтерактивні посилання на корисні та цікаві інтерактивні джерела, зокрема, онлайн-музеї, науково-пізнавальну анімацію, фільми, віртуальні лабораторні кабінети та ін. Форма дистанційної освіти стовідсотково забезпечує системність навчання - учень навчається на кожному уроці та отримує відповідну оцінку. Разом з тим, якщо учень документально підтверджує пропуск уроків за поважними причинами (наприклад, хвороба), щоб не порушувати його права, вчитель враховує, що учень пропустив певні уроки за об'єктивної причини. При цьому учень має право наздогнати пропущені уроки та отримати оцінки після одужання. Таким чином забезпечується – системність знань та навичок.

«ЦДО «Джерело» забезпечує: єдині вимоги щодо наповнення контенту (змісту навчального матеріалу та форм контролю) навчального сайту з дотриманням вимог Державних стандартів середньої освіти; єдині формалізовані вимоги щодо текстових файлів (шрифт, єдині принципи наповнення, зручність та лаконічність для візуального сприйняття навчального матеріалу учнем); єдині вимоги щодо оптимального обсягу та якості відео та аудіо файлів, фото, слайдів та ін., що доповнюють текстовий навчальний матеріал і дозволяють збагатити подачу контенту, а також дозволяють учневі застосовувати всі види пам'яті та сприйняття інформації в процесі навчання.

На головній сторінці навчального сайту «ЦДО «Джерело» розміщуються всі інструктивні матеріали (як у текстових, так і у відео, аудіо файлах) щодо технології та процедури дистанційного навчання, санітарних норм навчання, рекомендації щодо відпочинку між уроками та ін.

Дистанційна форма навчання у «ЦДО «Джерело» враховує особливості змісту навчального матеріалу відповідно до встановлених державою навчальних програм та специфіку форм контролю різних навчальних предметів. У «ЦДО «Джерело» технологічно адаптовано форму задачі письмових файлових робіт: для математики, для української мови, для іноземної мови і т.д. Всі файли з письмовими роботами архівуються і дозволяють в будь-який момент підтвердити як самий факт здачі письмової роботи учнем, так проаналізувати системно всі письмові роботи учня, наприклад, за період навчального року або семестру.

«ЦДО «Джерело» організовує та забезпечує освітній процес в оптимальному поєднанні режимів off-line (асинхронному) та on-line (синхронному) на навчальному сайті. Технологічно в якості єдиної точки доступу учня до навчальних ресурсів та всіх можливостей «ЦДО «Джерело» використовується спеціально створений авторський навчальний сайт <https://chat.cdo.org.ua/>, який надає: учням - можливість виконання всіх видів перевірочних і самостійних робіт; вчителям - максимально інтерактивувати та оновлювати навчальний

контент; батькам оперативність та зручність Батьківського та Учнівського кабінетів.

Авторська навчальна платформа дозволяє створити єдиний навчальний простір для учнів і вчителів. Використовуючи сайт, вчитель може обмінюватися повідомленнями з учнями в Чатах (спосіб письмової комунікації учня з кожним вчителем-предметником та куратором), створювати і перевіряти завдання, публікувати текстові, відео, аудіо матеріали та багато ін. Особливістю власної навчальної платформи при використанні є безпека на будь-якому рівні. Форми перевіряються, дані перевіряються на достовірність, cookies шифруються та ін.

«ЦДО «Джерело» організовує навчання учнів школи за рекомендованим тижневим п'ятиденним розкладом занять, враховуючи специфіку дистанційної форми освіти. Часовий режим розкладу занять визначено як рекомендований, оскільки учні школи можуть фізично знаходитися у різних часових поясах. Також у зв'язку з цією особливістю уроки на навчальному сайті структуруються за місяцями, семестрами та навчальним роком (для зручності).

Участь у занятті та факт вивчення навчального матеріалу учень підтверджує, відповідаючи на контрольні тести (або виконуючи інші форми контролю), в тому числі під час онлайн спілкування з вчителем. Тести слугують і для самооцінки отриманих знань учнем. По закінченню кожної теми передбачена перевірна робота за відповідною темою.

Визначальною формою контролю при дистанційній формі освіти є тестова форма. При цьому тестові завдання у «ЦДО «Джерело» застосовуються в різноманітних формах: в онлайн режимі - можуть бути з обмеженням часу або без, можна встановити кількість спроб; можуть бути створені декілька варіантів, які відкриваються за випадковим вибором, тому, двом учням, наприклад, відкриються різні варіанти, знижуючи ймовірність плагіату. При цьому обмежені за часом тестові завдання не дозволяють учню скористатися «підручним матеріалом» і є принципово об'єктивними. Тестові завдання також передбачено:

з одним або декількома правильними варіантами відповіді (прості та складні тестові завдання); на відповідність, з числовою відповіддю, з письмовою відповіддю в тестовому завданні, з варіантом вірно/невірно та інші; з файлами візуального анімаційного сприйняття (слайди, картинки та ін.). Саме дистанційна форма освіти дозволяє використовувати здобутки науки тестології максимально ефективно та широко.

Окрім тестових завдань у «ЦДО «Джерело» за формою організації навчально-пізнавальної діяльності учнів перевірка може бути: індивідуальною, груповою, фронтальною; за способом – усною (онлайн бесіда, розповідь учня), письмовою (самостійні і контрольні роботи, перекази, диктанти, у тому числі окремі тестові, компетентнісні завдання тощо), а також практичною (дослід, практична робота, навчальний проект, учнівське портфоліо, спостереження, робота з картами, заповнення таблиць, побудова схем, моделей, проектні роботи тощо).

Перевірка навчальних досягнень учнів здійснюється за допомогою різних методів, вибір яких зумовлюється особливостями змісту навчального предмета, його обсягом, рівнем узагальнення, віковими можливостями учнів. Для перевірки навчальних досягнень учнів передбачено застосовувати завдання різних когнітивних рівнів: на відтворення знань, на розуміння, на застосування в 2 стандартних і змінених навчальних ситуаціях, уміння висловлювати власні судження, ставлення, оцінки.

Результати оцінювання навчальних досягнень учнів є конфіденційною інформацією, доступною лише для дитини та її батьків (або осіб, що їх замінюють). При вербальному оцінюванні використовуються як усні, так і письмові оцінні судження, які характеризують процес навчання і відображають кількісний і якісний його результати: ступінь засвоєння знань і вмінь з навчальних предметів та характеристику особистісного розвитку учнів.

Зазначені форми контролю можуть виконуватися як в комп'ютерному наборі (тестові завдання), так і здаватися учнем як рукописи-файлові роботи - в сканованому вигляді (або у формі фотографії). У «ЦДО «Джерело» передбачено інтерактивні практичні заняття - у віртуальних анімованих тренажерах, віртуальних лабораторіях або за відеоматеріалом, розробленим учителем.

«ЦДО «Джерело» застосовує систему анти плагіату, про що попереджає учня в інструкціях, що розміщуються на навчальному сайті. Вчитель за потреби (або при виникненні підозр у плагіаті) може отримати від учня відповідь на поставлене запитання в режимі реального часу (під час онлайн спілкування), до того ж, з можливістю аудіо- та відеозапису.

Застосування на навчальному сайті платформи відео-конференцій є одним з головних технологічних елементів дистанційного навчання у «ЦДО «Джерело». Оскільки безпосередньо на навчальному сайті інструмент відео-конференції дозволяє проведення онлайн консультацій/спілкування учнів з учителями (як індивідуальних, так і групових – наприклад, при роботі класу над спільним завданням, елементи якого розподілено вчителем серед учнів, компілюється загальний результат, що формує в учнів навичку колективної роботи над вирішенням певного завдання (проєкту) та додатково комунікує учнів).

Відео-конференції дозволяють проводити, зокрема, аудіювання з іноземної мови, складати вивчені напам'ять завдання; посилювати розвивально-мовленевий ефект при вивченні мов та ін. У таких навчальних предметах, як мови, де передбачені усні відповіді, мовні тренування, вивчення віршів напам'ять, використовуються можливості аудіо- та/або відео-запису. В образотворчому мистецтві передбачено можливості комп'ютерної графіки або сканування та завантаження рукописних творів учнів, віртуальні конкурси та інтерактивні виставки-презентації.

Технології дистанційного навчання забезпечують ведення електронного журналу оцінок, який архівується і який можна роздрукувати в паперовому

вигляді наприкінці I семестру, навчального року. Отже, у «ЦДО «Джерело» забезпечується ведення електронних класних журналів відповідно до вимог чинного законодавства.

Технологія дистанційного навчання «ЦДО «Джерело» дозволяє учню, вчителю, а також батькам чи опікунам постійно та системно аналізувати стан успішності в процесі навчання. Технологічно види та форми навчання, методи інтерактивного викладання, види перевірочних робіт передбачені найрізноманітніші, щоб навчання було результативним, а перевірка отриманих знань – об'єктивною, прозорою і всебічною.

Класні керівники-тьютори учнів пакетів «Стандарт», «Екстернат», «Сімейна+» відіграють ключову роль у забезпеченні взаємозв'язку/комунікації між «ЦДО «Джерело» та учнями, їх батьками або опікунами. Класні керівники застосовують всі форми зв'язку: письмові чати на сайті, електронна пошта, відео-конференції, телефон та ін. Класні керівники щомісяця інформують про поточний стан успішності учня; заходи школи навчально-виховного характеру – заплановані конференції, вебінари, інтерактивні конкурси тощо. Задля цього «ЦДО «Джерело» технологічно розробляє та забезпечує загальну базу даних про учнів закладу. Класний керівник щомісяця онлайн зустрічається з класом з метою актуального спілкування, обговорення нагальних питань та з'ясування рекомендацій та пропозицій.

При оцінюванні з предмету «Фізична культура» учням «ЦДО «Джерело» враховуються результати їхнього навчання з предмету фізичної культури у позашкільних закладах - відповідно до наказу МОН України № 834 від 27.08.2010 р. з доданням офіційного документу про проведені заняття фізичною культурою або офіційне документальне звільнення від фізичних навантажень (офіційна медична довідка або заключення встановленої форми).

У «ЦДО «Джерело» передбачено регулярні анонімні опитування та анкетування учнів з метою виявлення позитивних та проблемних сторін процесу

навчання, напрямів оптимізації навчального процесу. Також у навчальному закладі передбачено систему рейтингів учителів, а також форми заохочення учителів з метою позитивного стимулювання у зростанні професійної майстерності.

У «ЦДО «Джерело» забезпечено максимальну етичність освітнього процесу, зокрема: учні, які навчаються в одному класі, не мають доступу до інформації - на яку оцінку виконав завдання його однокласник. Також учні не можуть списати відповіді у своїх однокласників. Письмові чати на навчальному сайті для зручності комунікації передбачено в різних форматах: індивідуальних, класно-групових, для всіх учасників освітнього процесу. Саме тому в «ЦДО «Джерело» учням психологічно комфортно й екологічно, а єдиною формою конкуренції між учнями постає виключно конкуренція досягнень в опануванні знань та формуванні навичок.

Отже, використання високо технологічної дистанційної форми навчання у «ЦДО «Джерело» забезпечує українським школярам рівні права та можливості в доступі до якісної шкільної освіти учнів незалежно від їх місця перебування, з усіх куточків України та зарубіжних країн.

Розділ 7. Показники (вимірники) реалізації освітньої програми

Показники (вимірники) реалізації освітньої програми забезпечують відповідь на головне запитання: як адміністрація, педагогічний колектив школи та батьки учнів будуть визначати досягнення або недосягнення заявлених цілей і завдань освітнього процесу.

На рівні школи, враховуючи особливості дистанційної форми навчання, - розроблено систему показників та критеріїв (в тому числі й авторських, враховуючи багаторічний практичний досвід педагогічного колективу), що дозволяє судити про те, наскільки ефективно реалізується освітня програма,

тобто наскільки реальний «продукт» діяльності школи відповідає ідеальній «моделі» випускника.

Адміністрація та педколектив школи як наслідок успішної реалізації освітньої програми *мають наступні очікувані результати:*

- якісний рівень навчальних досягнень учнів;
- позитивний імідж навчального закладу;
- впроваджена система компетентнісного навчання;
- в учнів сформовані ключові життєві компетентності;
- висока життєва адаптивна компетентність учнів.

Система внутрішнього забезпечення якості освіти у школі складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Основними завданнями системи внутрішнього забезпечення якості освіти у школі є:

- оновлення методичної та технологічної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Особистісне (в індивідуальному темпі – заради усвідомленого опанування) спрямування освіти в школі зумовлює необхідність інтегровано оцінювати її якість в єдності індивідуальних характеристик особистості, педагогічних показників організації освітнього середовища і соціальних параметрів функціонування освітньої системи.

За характером впливу на якість шкільної освіти у закладі можуть використовуватися такі *показники* для її оцінювання:

- результативності (рівень навченості, вихованості, соціальної зрілості, культури тайм-менеджменту);
- ефективності (економічна або соціальна, прийняття рішень, збереження здоров'я, довкілля);
- доцільності (досягнення поставлених цілей, упровадження засобів, психологічний супровід);
- оптимальності (сформованість цілісної системи освіти);
- розвитку (динаміка змін, креативність);
- забезпечення (ресурси, комп'ютеризація, матеріально-технічна база);
- потенційних можливостей (кадровий склад, підвищення кваліфікації, удосконалення методик та технологічної складової).

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державних стандартах загальної середньої освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі.

Результати навчання повинні робити внесок у формування *ключових компетентностей учнів*.

№ з/п	<i>Ключові компетентності</i>	<i>Компоненти</i>
1	Спілкування державною (і	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах

	<p>рідною — у разі відмінності) мовами</p>	<p>(у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невірних іноземних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	<p>Спілкування іноземними мовами</p>	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p>

		Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p>

		<p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>

8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень;</p>

		<p>розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>
--	--	--

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності формуються одразу засобами усіх предметів.

Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. *Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів.*

Отже, наскрізнi лінії, що формує школа в освітньому дистанційному процесі, є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів. Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних життєвих ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями творчо реалізується педагогами школи насамперед через:

- організацію ефективного та цікавого навчального середовища – зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети – виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, ситуативні життєві приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжпредметні, міжкласові та загальношкільні (групові) проєкти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в проєктах;
- позакласну навчальну роботу і роботу факультативів на вибір для всебічного розвитку в школі.

Наскрізна лінія Екологічна безпека й сталий розвиток:

Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини.

Наскрізна лінія Громадянська відповідальність:

Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти, форуми тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.

Наскрізна лінія Здоров'я і безпека:

Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.

Наскрізна лінія Підприємливість і фінансова грамотність:

Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця

наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість: показувати виникнення факту із практичної ситуації, створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірка його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організація спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційнодіяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Отже, логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Розділ 8. Програмно-методичне забезпечення освітньої програми

Обрана освітня програма реалізації змісту освіти у школі органічно поєднує навчання, виховання і розвиток дитини і будується на основі особистісно орієнтованого, компетентнісного і діяльнісного підходів як єдиного системного утворення.

Відповідно до особистісно-орієнтованого підходу в центр освітнього процесу ставляться інтереси здобувача освіти. Освітній процес у школі передбачає гуманне суб'єкт-суб'єктне співробітництво всіх його учасників, діагностично-стимулюючий спосіб організації навчального пізнання, діяльнісно-комунікативну активність учнів, проектування індивідуальних досягнень в усіх видах пізнавальної діяльності, якомога повніше врахування особистих потреб в доборі змісту, методик і технологій навчання та оцінювання учнів.

Компетентнісний підхід передбачає досягнення нової якості результатів освітнього процесу шляхом його орієнтації на формування системи компетентностей особистості як її здатності до продуктивної діяльності у різноманітних навчальних і життєвих ситуаціях на основі здобутих знань, сформованих умінь, мотивів, усвідомлених ціннісних ставлень до світу, набутого пізнавального досвіду. Така система компетентностей характеризується насамперед міжпредметним змістом, готовністю людини до перетворювальних способів дій, креативної діяльності загалом.

Діяльнісний підхід зумовлює залучення учнів до різноманітних видів діяльності, що дозволяє їм успішніше оволодівати суспільним досвідом та, як наслідок, забезпечує соціальну активність особистості в суспільному житті. Він є системо-утворюючим елементом між компетентнісним і особистісно-орієнтованим підходами, об'єднуючи їх в єдине ціле.

На основі зазначених підходів у школі утверджується новий прогресивний тип навчання – навчання інноваційне, яке на відміну від традиційного, націленого в основному на освоєння і підтримку наявних здобутків цивілізації, формує особистість, здатну вносити інноваційні зміни в існуючу культуру й середовище, успішно розв'язувати проблемні ситуації, які постають як перед окремою людиною, так і перед суспільством.

Таке навчання передбачає постійне залучення учнів до активної навчально-пізнавальної діяльності, що характеризується інтенсивною багатосторонньою

комунікацією суб'єктів діяльності, обміном інформацією, результатами діяльності учнів між собою і вчителем. Воно спонукає їх до ініціативності, творчого підходу та активної позиції у всіх видах зазначеної діяльності, передбачає не отримання, а здобування знань і вмінь, конструювання власного образу світу та простору, формування ключових компетентностей самим учнем, що значно підвищує результативність освітнього процесу. Результати такого навчання полягають у значно глибшому й усвідомленому розумінні учнями сутності вивченого, сформованості умінь самостійно критично аналізувати і оцінювати інформацію, формулювати висновки, аргументовано відстоювати свої погляди, слухати інших, поважати альтернативну думку, працювати в групі, будувати конструктивні стосунки з її членами і визначати своє місце в ній.

Освітній процес у школі ґрунтується на запровадженні компетентнісно орієнтованих методик та інноваційних технологій навчання та оцінювання результатів навчання, варіативності форм і методів навчання учнів, створенні аутентичного інформаційно-освітнього середовища з використанням сучасних (що відповідають світовому рівню) інформаційно-комунікаційних технологій, яке враховує вікові та пізнавальні особливості дітей та їхні здібності, інтереси й освітні потреби.

Школа створила власне унікальне інформаційно-освітнє середовище, в якому провідна роль належить інформатизації загальної середньої освіти, широкому використанню інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі, активному розвитку ІКТ-компетентностей всіх суб'єктів освітнього процесу. Забезпечується максимальне впровадження технологій дистанційного навчання та здобутків прогресивного зарубіжного досвіду.

Всі педагогічні працівники забезпечені комп'ютерами, мають можливість працювати з оргтехнікою та комп'ютерами, розробляти завдання різних форм для учнів, знаходити необхідні матеріали в Інтернеті.

Найважливіше відкрите програмне забезпечення для проведення відеоконференцій в локальній мережі або мережі Інтернет. Система розроблена в першу чергу для дистанційного навчання та підтримує наявність декількох аудіодоріжок і обмін відео-файлами, можливість показу презентацій, документів Microsoft Office і OpenOffice, зображень, PDF документів. Так само підтримуються розширені можливості інтерактивної дошки - такі, як вказівник, масштабування і малювання, доступ до робочого столу. Для зворотнього зв'язку з учасниками веб-конференції існують публічні та приватні чати. Крім того, користувач може увійти в конференцію або як глядач або як модератор. Як глядач, користувач може приєднатися до голосової конференції, використовувати web-камеру, підняти руку (попросити слово), і спілкуватися з іншими людьми. В якості модератора, користувач має можливість відключити/включити мікрофон будь-якого глядача, видалити будь-якого глядача з веб-конференції, а також передати слово будь-якому глядачеві для виступу (зробити будь-якого користувача провідним). Ведучий може завантажувати презентації, документи, використовувати інтерактивну дошку. Є можливість показувати документи, малювати графіку, показувати свій екран іншим учасникам, передавати управління своїм екраном, а так само управляти чужим, і головне – здійснювати дистанційно відеоконференції всіх учасників для вирішення оперативних питань.

ІТ-працівники «ЦДО «Джерело» забезпечують технологічну складову організації навчання та безпосередньо навчального процесу з питань: організації контентування навчальних предметів; забезпечення відео конференцій (онлайн консультацій вчителя з учнями, проведення онлайн оперативних педнарад); технологічної підтримки на навчальному сайті рубрик «Вчительська», «Методичний кабінет», «Чат класного керівника класу», «Циклограма роботи закладу»; забезпечення єдиної бази-реєстру учнів; надання консультацій та допомоги учням та вчителям.

Електронно-бібліотечний фонд «ЦДО «Джерело» забезпечено електронними підручниками/посібниками, мультимедійними навчальними комплексами та конструкторами, мультимедійними лабораторіями, електронними тренажерами та мультимедійними конструкторами уроків (видавництва «Розумники», «Основа», «Генеза» та ін.), рекомендованими МОН України, з усіх навчальних предметів відповідно до навчального плану школи та Календарно-тематичного планування.

У Методичному кабінеті заступника директора з навчально-виховної роботи на сайті в рубриці «Вчительська» знаходиться спеціальна навчально-методична література, «Циклограма роботи закладу», зразки документів, таблиці та схеми, додаткова література для учителів та голів, членів Методичних об'єднань.

З метою підвищення якості освіти колектив «ЦДО «Джерело» організовує та проводить дистанційну факультативно-вебінарну роботу за інтересами учнів, інтерактивні тематичні конкурси, мотивуючі вебінари; застосовує в освітній роботі педагогічні інновації, сучасні психолого-педагогічні та інформаційно-комунікаційні технології; систематично вивчає, узагальнює та поширює передовий міжнародний інтерактивний педагогічний досвід; підтримує активну взаємодію з батьками.

При організації спільної роботи з батьками учнів колектив «ЦДО «Джерело» передбачає різні форми взаємодії з ними: як традиційні (зв'язок з класними керівниками, консультації, індивідуальні бесіди й т.ін.), так і нові (Батьківський кабінет для отримання оперативної інформації про стан успішності дитини; електронний журнал оцінок для щоденної можливості аналізу батьками стану оцінювання знань учня; електронні міні-бібліотеки; інформаційний сайт «ЦДО «Джерело» - <http://cdo.org.ua/>; шкільні соціальні сторінки у Фейсбуці <https://www.facebook.com/cdodgerelo/>; Інстаграмі <https://www.instagram.com/cdodzherelo/>; Ютуб канал школи <https://www.youtube.com/>; Telegram канал школи «Back to School»).

Зазначені форми та методи освітньої діяльності надають можливість навчати та виховувати дітей відповідно до потреб сучасного історичного періоду, духовного національно-свідомого відродження суспільства, та формувати національно-патріотичну й високо культурну еліту країни.

Отже, «ЦДО «Джерело» здійснює тісну співпрацю батьківського, учнівського та педагогічного колективів.

Базовими інформаційними та навчальними ресурсами у «ЦДО «Джерело» передбачено електронні підручники та мультимедійні посібники, рекомендовані МОН України. Разом з тим, додатково використовуються інші авторські навчально-пізнавальні матеріали, які мають гриф МОН України.

Технології віртуального класу дозволяють змоделювати навчальний процес таким чином, щоб він не відрізнявся від традиційного уроку і мав виражену комунікаційну складову.

Викладання кожного навчального предмету проводиться за завчасно затвердженим календарно-тематичним планом і побудовано за принципом уроків. Кількість уроків і обсяг навчального матеріалу - відповідно до Типових навчальних програм і навчальних програм, затверджених МОН України. Участь у занятті й вивчення матеріалу учень підтверджує, відповідаючи на контрольні тестові завдання (або інші фіксує форми контролю). Також тестові завдання слугують і для самооцінки отриманих знань учнем. Додатково по закінченню кожної теми передбачена перевірна робота за темою. Технологія системи дозволяє учневі, вчителю, а також батькам постійно стежити за станом успішності в процесі навчання. Технологічно види та форми навчання, методи викладання, види перевірочних робіт передбачені найрізноманітніші, щоб навчання було результативним, а перевірка отриманих знань – об'єктивною, прозорою і всебічною.

Авторська навчальна платформа надає можливість виконання всіх видів перевірочних і самостійних робіт, передбачених навчальними програмами:

- Тести - в основному в онлайн режимі - можуть бути з обмеженням часу або без, можна встановити кількість спроб, можуть бути створені декілька варіантів, які відкриваються за випадковим вибором, тому, двом учням відкриються різні варіанти, знижуючи ймовірність плагіату.
- Твори, есе, перекази (різноманітні файлові письмові роботи), а також інтерактивні карти - можуть виконуватися як в комп'ютерному наборі, так і здаватися як рукописи (або від руки заповнені форми) - в сканованому або фото-вигляді.
- Завдання з математики, образотворчого мистецтва та інших предметів - також можуть виконуються від руки.
- Практичні роботи, які за вимогами безпеки та доступності матеріалів можливо виконувати в домашніх умовах, учні виконують самостійно, за вказаним учителем планом та з урахуванням правил безпеки, фіксуючи процес на вебкамеру і здаючи як відеоролик/відеопрезентацію. Технічно це не складно, навпаки - молоде покоління це виконує з великим ентузіазмом та зацікавленістю. Інші роботи - у віртуальних лабораторіях/тренажерах або за відеоматеріалом, розробленим учителем. У таких предметах, як мови, де потрібні усні відповіді, мовні тренування, вивчення віршів напам'ять, використовуються можливості аудіо- та/або відео-запису. Навчальний заклад дає рекомендації та чіткі інструкції щодо оснащення комп'ютерною технікою, доступними і зручними у використанні програмами.
- У мистецтві часто використовуються можливості комп'ютерної графіки або сканування та завантаження творів (портфоліо) учнів, віртуальні конкурси та інтерактивні виставки-презентації.
- Передбачена також учнівська групова робота (Viki), за якої клас поділяється на групи і члени кожної групи виконують окрему роботу (проект).
- Онлайн консультації, форумні консультації, уроки, перевірки отриманих знань - учитель за потреби (або при виникненні підозр у плагіаті) може отримати від

учня відповідь на поставлене запитання в режимі реального часу, до того ж з можливістю аудіо- та відеозапису.

- Передбачено регулярні опитування та анкетування учнів з метою виявлення позитивних і проблемних сторін процесу навчання, напрямів оптимізації навчального процесу.
- Передбачено систему рейтингів учителів, а також заохочення тих учителів, про роботу яких найбільш позитивно відгукуються учні та батьки.

«ЦДО «Джерело» працює на основі передбачної чинним законодавством *автономії* в поєднанні з професійною педагогічною свободою+креативністю Джерельної педагогічної спільноти у виборі шляхів навчання, виховання і розвитку школярів. Це, в свою чергу, дозволило створити унікальний прогресивний інтерактивний освітній простір для наших учнів з урахуванням індивідуального підходу до особистості учня/учениці, сприяння розвитку його/її «Персоналіті». Колектив школи з року в рік продовжує: реалізацію прогресивної ідеї інтеграції; дослідницький підхід до формування умінь та навичок; конструювання знань, а не лише їх відтворення; організацію пошуку інформації з різних джерел; розвиток критичного/аналітичного мислення, творчості й креативності, засад «тайм-менеджменту», «м'яких навичок».

Таким чином, дистанційна високо технологічна форма навчання, якщо в ній оптимально використовуються надані системою технологічні можливості, що вдало поєднуються з професійною та креативною педагогічною складовою, - багато в чому випереджає можливості традиційної форми навчання. Зокрема, вчитель не в змозі фізично в класі під час одного уроку «викликати до дошки» та з'ясувати рівень знань всіх учнів класу, а при дистанційній формі навчання - це реально.

Освітня програма обсягом 138 (сто тридцять вісім) сторінок пронумеровано, прошнуровано та скріплено печаткою «23» серпня 2023 р.

Олена КУЗЬМЕНКО